

režija: Zvezdana • 4/00 • snimka: 2000 • produkcija: Zvezda

tt

e

microhouse
noč na dunaju
digitalne zgodbe

2009

NEŠKONČNO

NEPOZABNO DOBRO
AVANTURISTIČNO

NOVO LETO

ŽELI EKIPA

EURO<26

Program mladinske kartice

POSTANI

EURO<26 DEDEK MRAZ

TUDI TI IN PODPRI PROGRAME ZA MLADE!

Če si tudi ti davčni zavezanec, potem imaš po zakonu možnost nameniti 0,5 % svoje dohodnine kakšni družbeno koristni organizaciji.

0,5 % DOHODNINE JE DRAGOCENA POMOČ MLADINSKI KARTICI

Tudi mi, ki ustvarjamo program mladinske kartice EURO<26, smo organizacija, upravičena do teh donacij. Če se odločiš delček dohodnine darovati za razvoj programov za mlade, zaradi tega ne boš plačal več dohodnine, nam pa bo zelo pomagalo, npr. pri izdajanju revije, ki jo ravnokar bereš.

IN KAKO LAHKO POSTANEŠ DEDEK MRAZ?

Tako, da sporočiš Davčni upravi RS, da del dohodnine (največ 0,5 %) nameniš za donacijo. To pa lahko narediš na tri načine:

- ★ pisno, tako da poleg tvojih podatkov (ime, priimek, naslov, davčna številka) navedeš naše ime, naslov in davčno številko ter kolikšen del dohodnine namenjaš za donacijo (npr. 0,5 %); obstaja tudi obrazec »Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije«,

ki ga dobiš na izpostavah Davčne uprave (ali na www.durs.gov.si -> aktualno -> dohodnina 2008 -> namenitev dela dohodnine za donacije)

- ★ ustno na izpostavah Davčne uprave v Sloveniji, kjer bodo naredili zapisnik
- ★ preko elektronskega sistema eDavki na www.durs.gov.si ali direktno na <http://edavki.durs.si> z naslednjimi klikli: vstop -> elektronsko oddajanje obrazcev -> izberi obrazec za oddajo novega dokumenta -> DOH-DON Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije -> vpišeš naše podatke in %, ki ga nameniš za donacijo (npr. 0,5 %) -> oddaj vlogo

Seveda pa v vsakem primeru potrebuješ naše podatke:
Zavod Movit, Gregorčičeva 3, Ljubljana,
davčna številka SI 87660407

Že sedaj se ti zahvaljujemo, še posebej, če boš donacijo priporočil tudi staršem. Zahtevo za namenitev dela dohodnine za donacijo lahko Davčni upravi posreduješ kadarkoli, letos pa je čas še **do 31. decembra 2008.**

kazalo

4

euro<26 novice
euro<26 projekti
euro<26 popusti
euro<26 natečaj
novi popusti euro<26

7

PLANET EUROPA
na vlakih vedno kaj novega
noč na dunaju

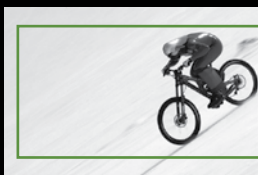
ekso+ika
belo zlato v čilski
puščavi

GRAVITACIJA

prihrani 1 tono!
intervju: magda iz varšave
EURO<26 projekt: zamenjaj kožo!
projekt verjamem: zgovorne majice

12

18

move+!
nori športi 8

kult<URA

dogodki po sloveniji
dogodki po evropi

20

22

kult<FILM
roman polanski

kult<SCENA

EURO<26 Digitalne zgodbe II

23

24

kult<GLASBA
abcd elektrone: microhouse
nova glasba

kult<KNJIGA

zimске zgodbe daljnih svetov

27

28

klikorama

veseli pretepi, trojanci in modrozobi vohuni
odprta koda ne grize!
škripajoče mize, klicanje duhov ...

★ Revija 26! izhaja v okviru programa mladinskih kartic EURO<26 in je namenjena vsem mladim do 30. leta.
★ **REVJA 26! / 26! MAGAZINE** ★ ST./NO. 3/08 ★ **IZDAJATELJ/PUBLISHER:** MOVIT-EURO<26, Gregorčičeva 3, Ljubljana, Slovenia
★ **ODGOVORNA OSEBA/MANAGING DIRECTOR:** Janez Plevnik ★ **UREDNIK/EDITOR:** Mojca Opara ★ **OGLASNO TRŽENJE/ADVERTISING:**
info@euro26.si, tel: 01 426 52 68, www.euro26.si ★ **OBLIKOVANJE/DESIGN:** Martin Lah, mimikrija ★ **TISK/PRINT:** Tiskarna SCHWARZ
★ **NAKLADA/PRINTING:** 18.000 ★ **NASLOVNICA/COVER PHOTO:** iStockPhoto, Blaž Rat ★ **LEKTORIRANJE:** Špela Janežič
★ **BREZPLAČEN IZVOD, NI ZA PROSTO PRODAJO** ★ **MOVIT - EURO<26,** Slovenija, je član organizacije EYCA, priznane s strani Sveta
Evrope. Mnenja in stališča avtorjev člankov ne odražajo vedno stališč uredništva in organizacije.
★ **UDK** 050-053.6 ★ **Razvid medijev MK:** 1168 ★ **ISSN** 1580-5433 ★ **REVILJO SOFINANCIRA** MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT.

HEJ!

V rokah imaš četrto številko preoblikovane revije **26!**, ki jo zate pripravljamo v okviru programa mladinskih kartic EURO<26 v sodelovanju s Slovenskimi železnicami.

Hm, **EURO<26?** Kaj že to je? Če se pogosto voziš z vlakom in nimaš več kot 26 let (pa če imaš status ali ne), potem imaš verjetno eno od teh kartic v žepu – kartico **SŽ-EURO<26** namreč, ki ti nudi 30 % popust na vlakih po Sloveniji, 25 % RAILPlus popust in še 100.000 ostalih popustov po Evropi. A kje? Ja, na raznih festivalih, pri frizerjih, v jezikovnih šolah, pri adrenalinskih in drugih športnih ponudnikih, v računalniških, modnih in vseh sort trgovinah ... Ah, kaj bi naštevali, odsurfaj na www.euro26.si in si v iskalniku poišči pravi popust zase! Poleg hudih popustov so ti na voljo razni natečaji, nagradne igre, mednarodni projekti za mlade in druge aktivnosti.

In če se ne voziš veliko z vlakom? Potem bo osnovna **EURO<26** kartica prava zate, saj nudi vse zgoraj naštetu, razen popusta na vlakih po Sloveniji in RAILPlus popusta. Še posebej prav ti bo prišla, če nameravaš potovati po Evropi – poglej na www.euro26.org. Kar 41 evropskih držav ti omogoča lažje in predvsem cenejše popotovanje. KdoKajKjeZakajže? Odgovore na vsa vprašanja dobiš na www.euro26.si. Sicer pa uživaj v branju ostalih strani revije **26!**.

EURO<26 ★ DVE MLADINSKI KARTICI

Mednarodni projekti, natečaji in srečanja mladih, informacije o kulturnih dogodkih, več kot 100.000 popustov in ugodnosti po Evropi in Sloveniji, brezplačna rezervacija prenočišč Hostelworld ... vse to je mogoče samo z dvema mladinskima karticama:

★ **EURO<26: osnovna mladinska kartica** nudi vse zgoraj naštetu **8,35 EUR**

★ **SŽ-EURO<26: partnerska mladinska kartica** nudi vse, kar ima osnovna, in še **30 % POPUST** na vlakih po Sloveniji ter **25 % RAILPLUS POPUST** za potovanja v mednarodnem prometu! **18 EUR**

Več informacij o popustih doma in v tujini: www.euro26.si. Imetnikom kartic EURO<26 je na voljo še: revija **26!**, vodič po popustih EURO<26 in EURO<26 e-novice z informacijami o projektih, natečajih in novih popustih.

PRODAJNA MESTA

Seznam prodajnih mest najdeš na www.euro26.si.

CENEJE Z VLAKOM PO EVROPI! **RAILPLUS**

Imetniki kartice SŽ-EURO<26 lahko poleg **30 %** popusta na vlakih po Sloveniji koristijo tudi **25 % RAILPLUS POPUST** za potovanja v mednarodnem prometu (med najmanj dvema državama)! www.euro26.si

EURO<26 NA ŠTUDENTSKI ARENI

Na Študentski areni, ki se je dogajala od 14. do 16. oktobra 2008, je bila tudi letos ekipa EURO<26. Obiskovalci so se lahko posladkali z EURO<26 lizikami in sodelovali v nagradni igri z - reci in piši - 99 nagradami! V nagradni igri s super nagradami kot so zložljivo kolo, napihljivi fotelji, torbice Golla, žogice za žongliranje itd. je sodelovalo več kot 1300 obiskovalcev Študentske arene. Vseh 99 nagradencev je objavljenih na www.euro26.si/si/projekti.

WWW.EURO26.ORG ★ na potovanje!

Preden odpotuješ preveri na www.euro26.org, kje lahko izkoristiš popust pri prevozih, v hostlih, restavracijah in pri drugih za popotnika pomembnih zadevah! Vseevropska EURO<26 spletna stran je namenjena vsem imetnikom kartice EURO<26 po Evropi in tudi vsem ostalim, ki so stari manj kot 26 let in želijo vedeti več o 100.000 popustih, ugodnostih in aktivnostih EURO<26. Vse informacije so v angleškem jeziku.

www.euro26.org

EURO<26 IN POPUSTI V ZDA

Se odpravljaj v ZDA? Izkoristi do 50 % popusta na več kot 20.000 lokacijah s kartico Student Advantage Discount Card, ki je v Ameriki najbolj razširjen program ugodnosti za mlade. Med najpomembnejšimi popusti so: 15 % na vlakih Amtrak, 15 % na avtobusih Greyhound, 15 % na hotele, 5-25 % na rent-a-car ... Podroben seznam popustov najdeš na <http://studentadvantage.com/discountguide>, kjer lahko kartico Student Advantage tudi naročiš. Student Advantage Card stane 20 EUR + poština (Air mail) in pakiranje. Kot imetnik kartic EURO<26 pa si upravičen do brezplačne poštine in pakiranja – in tako prihraniš 2,5 EUR. Mladi do 26. leta starosti ne potrebujejo študentskega statusa za nakup kartice. Za nakup potrebuješ kreditno kartico Visa ali MasterCard.

REZERVACIJE PRENOČIŠČ HOSTELWORLD

Kartice EURO<26 nudijo tudi možnost **brezplačne** rezervacije prenočišč HOSTELWORLD po celem svetu (samo preko spletne strani www.euro26.si). Za potrditev rezervacije je potrebno poravnati predplačilo (10 % cene nočitve) s kreditno kartico. Ostalih 90 % plačaš ob prihodu v prenočišče.

www.euro26.si/hostelworld

ALI SI VEDEL, DA:

- ★ lahko s svojo kartico koristiš mnoge popuste po vsej Sloveniji?
- ★ je tvoja kartica še kako uporabna tudi v tujini (www.euro26.org)?
- ★ redno skrbimo za nove super popuste?
- ★ seznam vseh popustov najdeš tudi na www.euro26.si?

MEKAJ NOVIH EURO<26 POPUSTOV

★ ZA UTRUJENE ...

Si utrujen od študija, morebiti pa te zdeluje vesel december? **Spa center Wellness parka Laško** nudi

10 % popusta na fitnes, masaže, nege obraza in telesa, kopeli ... Ni kaj, čim prej se dogovori za obisk.

www.wellnesspark-lasko.si

Tudi v Kopru se lahko pustiš razvajati s športnimi in indijskimi masažami, antistresnimi in pomlajevalnimi terapijami, terapijo z vulkanskimi kamni, negami obraza... z **10 %** popustom v **studiju Manipura**.

www.ayurveda-koper.com

★ KULTURA, KULTURA ...

Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane je kot nalašč zate. Osredotoča se na mlado občinstvo in ponuja nenavadne, neklasične predstave. Karte za njihove predstave si lahko kupiš več kot **40 %** ceneje! www.mladinsko.org

Pokrajinski muzej Maribor je muzej z bogato arheološko, etnološko in kulturnozgodovinsko dediščino s širše okolice Maribora. Obišči jih **33 %** ceneje, lahko pa si zagotoviš tudi njihove publikacije za **10 %** nižjo ceno. www.pmuzej-mb.si

Mestni muzej Ljubljana je vodilna strokovna ustanova na področju preventivne konservacije in muzejske informatizacije pri nas. Poleg muzeja na Gosposki 15, kjer ti nudijo **37,5 %** popusta na vstopnino in **10 %** na publikacije, ima še 4 dislocirane enote, ki si jih lahko ogledaš brezplačno: Župančičeva spominska zbirka, Arheološki park Zgodnjekrščansko središče, Spominska soba Ivana Cankarja in Tobačni muzej. www.mestnimuzej.si

Bi se preizkusil v lončarstvu? Potem pa kar v Ljutomer na ogled lončarske delavnice in muzeja s 130-letno tradicijo! **Lončarstvo Žuman** ti nudi vse to za **25 %** nižjo vstopnino. www.loncarstvozuman.si

Razmišljaš o učenju tujih jezikov? Bi rad bolje obvladal računalnik? **Ljudska univerza Ajdovščina**, Cesta 5. maja 14, ti nudi **15 %** popusta na računalniške tečaje, tečaje tujih jezikov, programe strokovnega usposabljanja in ostale delavnice. www.lu-ajdovscina.si

★ ZIMA JE ČAS ZIMSKIH RADOŠTI IN ŠPORTOV ...

Apartmenti Tubej, edini locirani direktno na smučišču Kobla, ti nudijo za nočitve, daljše od 3 dni, **10 %** popusta. Za vsaj toliko ceneje pa se lahko vključiš v smučarsko šolo, si privoščiš snežni rafting, kupiš smučarsko karto, si izposodiš smuči, sani ali pa kolo. www.kobla.net

... ZDAJ PA NIČ ČAKAT, HITRO POPUSTE IZKORISTIT!

SLOVENIA.INFO in EURO<26

Na uradnem slovenskem turističnem portalu www.slovenia.info lahko v bazi slovenskih ponudnikov turističnih storitev poleg ostalih podatkov najdeš tudi informacije o popustih in ugodnostih EURO<26. Tako lahko na enem mestu dobiš npr. informacije o aktivnih počitnicah v Sloveniji, zraven pa bo pri določenih ponudnikih znak EURO<26 opozarjal, kakšen popust je na voljo imetnikom kartic EURO<26 in SŽ-EURO<26. Na www.slovenia.info lahko podatke o popustih EURO<26 najdeš v skoraj vseh kategorijah ponudnikov.

EURO<26 IGRICARSKI NATEČAJ: 3. MISIJA

V okviru kampanje Vsi drugačni – vsi enakopravni se je zaključila že 3. misija EURO<26 igričarskega natečaja, v katerem smo predstavili računalniške igrice o problematikah človekovih pravic, s katerimi se soočajo revni, brezdomci, begunci ...

3. MISIJA: PRILŽNOST ZA NOVO ŽIVLJENJE

V tej misiji smo predstavili igro "Against all odds", v kateri je bila tvoja naloga, da se postaviš v vlogo svojega vrstnika iz drugega konca sveta in mu pomagaš do novega, boljšega življenja. Nekega dne moraš spakirati v nekaj minutah in zbežati... najprej iz mesta, potem še iz lastne države. Kljub vsem težavam ti uspe priti do azila v tuji državi. Problemov pa še ni konec... Igra "Against all odds", ki jo je razvil Visoki komisariat ZN za begunce (www.unhcr.org), je prejela prestižno avstrijsko nagrado v kategoriji interaktivnih iger in je tudi v angleškem jeziku.

REZULTATI: 3. misija se je zaključila 3. oktobra 2008. Nagrajenci pa so:

- ★ **majica EURO<26 in nahrbtnik** - Ajda Zupančič
 - ★ **partnerska mladinska kartica SŽ-EURO<26** - Mojca Grbac, Gaj Tanko, Petra Vidmar, Barbara Ribnikar
 - ★ **žogice za zongliranje EURO<26** - Jasmina Kapel, Tomas Florjanič
 - ★ **majica EURO<26** - Gregor Humar
 - ★ **torbica GOLLA** - Miha Oražem
- Čestitamo vsem nagrajencem! Več o projektu EURO<26 igričarski natečaj pa na www.euro26.si/si/projekti.

EURO<26 IZBOR ★ TOP ZIMSKI POPUSTI V SLOVENIJI

- Hotel Cerkev** ★30 % na nočitev z zajtrkom
- Alpe Sport Vančaž** ★15 % na sankanje v Bovcu
- Hoteli v Kranjski Gori** ★15 % na polpenzion (hoteli Alpina, Grand hotel Prisank, Larix in Špik)
- Penzion Stare** ★15 % na namestitev v Bohinju
- Eskimska vas Krvavec** ★10 % na namestitev (od 24. 12. do 1. 3.)
- Apartmenti Tubelj** ★10 % na nočitve (nad 3 dni), smučarske karte, šolo smučanja, snežni rafting, izposoja sani, smuči in koles
- Erdani šport** ★10 % na nakup smuči in smučarske opreme v Domžalah
- Zadruga Avantura** ★10 % na dnevno in nočno sankanje v Bovcu (razen v soboto)
- ŠČO Sava** ★10 % na snowrafting in program turnega smučanja
- Raj Jezersko** ★10 % na sankanje

Info: www.euro26.si/si/popusti

TOP POPUSTI V EVROPI ★ AVSTRIJA

- Smučarske žičnice** ★10-20 % na Tirolskem (www.nordpark.com, www.schlick2000.at)
★10-18 % okoli Salzburga (www.skicircus.at, www.wildkogelbahnen.at, www.ski-lofer.at)
★10 % na Avstrijskem Koroškem (www.3laendereck.at)
- Smučarske šole in izposoja hoteli/hosteli** ★10 % v okolici Salzburga (www.snowkiting.at, www.skischool-kaprun.at)
★do 10 % na hostle v okolici Salzburga (YA! - www.youngaustria.at / Kaiser - www.tiscover.at/jugendhotel.kaiser / Steinachhof - www.steinachhof.at)
★10 % na Tirolskem in A. Koroškem (hoteli Cube - www.cube-hotels.com)

Info: www.euro26.at, www.euro26.org

INFORMACIJE O PROJEKTIH:

★ www.euro26.si ★ EURO<26 e-novice ★ revija 26!

Na vlakih vedno

KAJ NOVEGA

NOVE POVEZAVE DO PRESTOLNIC, NOVO LETO V BEOGRADU...

NOVA POVEZAVA S PRAGO

Čeprav se decembra 2008 ukinja EuroCity vlak Jože Plečnik, bo potnikom iz Slovenije PRAGA ostala "enako blizu". Uvedeni bosta dve povezavi dnevno prek Salzburga – kjer je glede na kilometre razdalja še krajša, in sicer: dnevna povezava iz Ljubljane ter direktna nočna zveza Zagreb–Ljubljana–Praga s spalnikom. Tako bo čas v Pragi možno izkoristiti še bolje kot doslej. S ponudbo Praga Spezial za 29 € si lahko tisti, ki svoje potovanje načrtujejo vnaprej, tudi v bodoče zagotovijo nizko ceno. Pri ostalih rednih ponudbah pa bo potovanje prek Salzburga zaradi krajše razdalje cenovno še ugodnejše.

2 VLAKOM NA FRANKFURTSKO LETALIŠČE

Pomembna novost je tudi, da bo EuroCity vlak Mimara z odhodom iz Ljubljane vozil kar do FRANKFURTA. Novost bo še posebej razveselila tiste, ki se s frankfurtskega letališča odpravljajo na kakšno drugo celino oziroma tam pristajajo.

DUNAJ DO LJUBLJANE

Na relaciji DUNAJ–Maribor se obetajo odhodi vlakov na 2 uri, pri čemer bo vlak EuroCity Emona enako kot doslej podaljšal vožnjo do Ljubljane. Vsak dan bo na relaciji Maribor–Dunaj peljalo osem vlakov, na relaciji Dunaj–Maribor pa šest vlakov. Še bolj razveseljivo pa je, da bo na relaciji Maribor–Dunaj–Maribor uvedena zelo ugodna ponudba za 19 evrov. Še vedno pa ostaja tudi ponudba iz Ljubljane za 29 evrov.

GRADEC "ALL INCLUSIVE"

Tisti, ki potujejo v GRADEC, bodo odslej lahko kupovali tudi vozovnice REGIO AS + 101, ki bodo v Gradcu omogočale prevoz z vsemi prevoznimi sredstvi v tarifni coni 101. V ceno vozovnice bo tako vključen prevoz z mestnim in regionalnim avtobusom, tramvajem,

primestno železnico in celo vzpenjačo na grad. V ceno vozovnice do graškega letališča pa sta vključena tudi avtobus in vlak od mesta do letališča. Imetniki kartic SZ-EURO<26 imajo pri nakupu vozovnic REGIO AS popust.

ZA NOVO LETO V BEOGRAD

Bližajo se novoletni prazniki: tudi letos bo možno potovati z vlakom na novoletne žure v Beograd. Organiziranih bo več posebnih vlakov, podrobnosti pa dobiš pri agencijah Collegium in Supra travel.

SPREMEMBA PRI RAILPLUSU

Od 14. decembra 2008 dalje bodo francoske železnice omejile možnost uporabe popusta RAILPlus za mlade. Tako s popustom ne bo več možno potovati na vlakih po globalnih cenah (TEOZ, TGV, LUNEA), še vedno pa bo možno potovati z vlaki, na katerih veljajo TCV cene.

SMUČARSKI VLAKI

Smučarski vlaki Slovenskih železnic so že dodobra uveljavljena storitev, ki iz leta v leto na vlake privabi tudi mlade ljubitelje belih strmin. Tudi letos bodo, seveda ob primernih snežnih razmerah, vozili do Koble in Pohorja. Prevoz smučarske opreme na vlaku je brezplačen.

KOBLA je edino smučišče v Sloveniji, do katerega prideš kar z vlakom – brez dodatnega prevoznega sredstva. Prve žičnice se začnejo že na robu Bohinjske Bistrice, urejena je izposoja smučarske opreme, na voljo so tudi smučarske šole in proga za sankanje. Poseben smučarski avtobus bo povezal Bohinjsko Bistrico z Voglom. Smučarski vlak do Koble oziroma do Bohinjske Bistrice in nazaj vozi ob primernih snežnih razmerah ob sobotah, nedeljah in praznikih iz Ljubljane. Do Bohinjske Bistrice vodijo vsak dan tudi železniške povezave iz Nove Gorice, v času ugodnih snežnih razmer pa je na voljo še poseben smučarski vlak iz Divače. Z nakupom vozovnice za smučarski vlak pa so dnevne smučarske vozovnice za 10 odstotkov cenejše.

Mariborsko **POHORJE** je z vlakom in z zagotovljeno avtobusno povezavo do pohorske vzpenjače dostopno tako ljubiteljem dnevne kot nočne smuke. Povratna vozovnica za vlak omogoča nakup smučarskih kart (na blagajnah pohorskih smučišč) po ugodnejših cenah. Obiskovalci priključene tekme za Zlato lisico se lahko na ogled odpravijo s posebnimi vlaki in ugodnimi cenami. Vstopnice za posamezno tekmo bodo naprodaj na železniških postajah Ljubljana, Maribor in Celje.

DUNAJ JE VELEMESTO. TA OBČUTEK DOBIŠ TAKOJ, KO SI PO MARIAHILFER STRASSE UTIRAŠ POT MED RESNIMI OBRAZI AVSTRIJCEV, KI SO SE PRAV GOTOVO NALEZLI NEKAJ SEVERNJAŠKEGA TEMPERAMENTA.

Vendar je Dunaj mesto, ki te lahko očara s toliko stvarmi ...

Opera, valček, filharmoniki, dečki – kaj imajo skupnega te štiri besede? Privednik dunajski, seveda. In glasbo.

MESTO GLASBE

Dunajčani so tako ponosni na svoje glasbeno izročilo, da poleti namesto nogometnih prenosov na velikem platnu pred mestno hišo predvajajo prenose oper ter koncertov. Zato ni tako nenavadna ideja, da si enkrat pogledaš tudi notranjost dunajske opere in narediš nekaj za svoj kulturni duh. Nadeni si boljšo obleko in se že ob 18h postavi v vrsto za karte – ponujajo namreč stojišča za približno 4 eur. Privoščiš si lahko tudi študentsko verzijo ogleda dunajskih filharmonikov. Znameniti dunajski dečki pa ti v Hofburgkapelle zapojejo celo zastonj, toda le, če si jutranja ptica.

Poleg glasbe so Dunajčani ponosni tudi na svoje konje. Znana dunajska jahalna šola ljubiteljem konjeništvu nudi ogled predstav ali treningov v palači Hofburg. In ko smo že pri hlevih: zagotovo na Dunaju ne smeš izpustiti ogleda prikupne pisane hiše, ki jo je načrtoval Hundertwasser. Ostali arhitekti jo imenujejo pisani hlev. Verjetno jim ni po godu, da načrtovalec

DUNAJ

NOČ NA

ene najbolj znanih stavb na Dunaju fakultete za arhitekturo še od daleč ni videl. Hiše si ni možno ogledati od znotraj, namesto tega pa si lahko ogledaš Hundertwasserjev muzej v bližini – z EURO<26 popustom.

ZABAVA IN UMETNOST

Če želiš obuditi otroka v sebi, se moraš prav gotovo odpraviti v zabavišče Prater. Tam te čaka več kot 250 atrakcij. Največja je seveda 112 let staro panoramsko kolo Riesenrad, ki je postalo že nekakšen simbol Dunaja.

Če pa te vleče bolj v muzejske vode, te tu čaka tudi pri mladih priljubljena muzejska četrt (www.museumsquartier.at) z muzeji in galerijami, bari in restavracijami ter božično tržnico. Med bolj znanimi muzeji sta gotovo Albertina ter Kunsthal. V glasbeno obarvanem slogu Dunaja se lahko odpraviš v Haus der Musik (glasbeni muzej), oboževalce ikone Sigmunda Freuda pa bo navdušil njegov muzej. Več o zimskem dogajanju v tej četrti pa na www.mqw.at/winter.

ZREZEK IN KAVA PO DUNAJSKO

Dunajski zrezek naj bi prišel iz Italije, ampak preverjeno se na Dunaju dobi zelo okusno različico te originalno italijanske jedi

(www.schnitzelwirt.co.at). Avstrijci imajo na svojem meniju tudi razne golaže in cmoke. Kar se tiče pijače, so Avstrijci znani "kofetarji". Pri iskanju svoje nove najljubše kavarne si lahko pomagaš s stranjo www.wiener-kafeehaus.at. In ne pozabi na slavno sahartorto. Kavarna Sacherech naj bi bila rodni kraj te slavne čokoladne sladice.

ŽURANJE PO AVSTRIJSKO

Dunaj je avstrijska prestolnica zabave. In kot se za veliko mesto spodobi, Dunaj ponuja veliko klubov takšnih in drugačnih. Vsem pa je skupna vstopnina najmanj 10 eur.

U4 (www.u-4.at) je klub, kjer se po večini zbirajo študenti. Pričakuješ lahko mešano glasbo, od housa do nemških popevk. **Passage** (www.sunshine.at) je po pričevanjih eden boljših klubov. Če ti je všeč elektronika. In če imaš kaj več v žepu. Če nimaš, pa si lahko kak koncert ogledaš tudi z EURO<26 popustom: **WUK** (www.wuk.at) in **Arena** (<http://arena.co.at>).

Flex (www.flex.at) ponuja koncerte v živo in bar na prostem. Klientela je po opisih "domorodcev" podobna tisti z Metelkove v Ljubljani. **Sass** (www.sassvienna.com) je sofisticiran klub, v katerem lahko zapešeš na ritme elektronske glasbe.

AVU

Fluc (www.fluc.at) privablja ekscentrične ljudi. Če si eden izmed njih, je ta klub gotovo prava izbira zate.

Če te mika tura po barih, obstaja predel mesta, imenovan **Bermudski trikotnik** (www.bermudareieckwien.at), v katerem se na majhni površini nahaja 25 barov. Prav tako priljubljena soseskja je **Spittelberg**, kjer imajo svoje nočne pohode predvsem študenti. Ljubitelji večkulturnega vzdušja pa se zbirajo v soseski **Ottakring**, kjer poleg turških restavracij najdeš tudi kopico barov, tržnico in še marsikaj drugega.

- ★ www.wien.info
- ★ www.wien-event.at

KAJ SE DOGAJA

- ★ **Božični Dunaj** – pusti, naj te očara. Božične tržnice stojijo od 15. novembra pa tja do 26. decembra. Več informacij o najbolj znani tržnici, ki jo postavijo v soseski Spittelberg, lahko najdeš na www.spittelberg.at/weihnachtsmarkt/willkommen.htm, še več tržnic pa na www.wien-event.at.
- ★ **Novoletni Dunaj** – če se odločiš, da bi na Dunaju preživel najdaljšo noč v letu, lahko na www.vienna.info poiščeš vse možne koncerte in prireditve, ki ti jih to mesto ponuja.
- ★ **Viennale** – festival za vse filmoljube. www.viennale.at
- ★ **Dunajski festival** te vabi maja in junija vsako leto. www.festwochen

DUNAJSKI EURO<26 POPUSTI

- ★ **Tanzquartier** je ustanova, ki je posvečena sodobnemu plesu in performansu. S kartico EURO<26 imaš 15 % popust pri vstopu. www.tqw.at
- ★ **WUK** je neprofitna organizacija, ki se ukvarja z organizacijo dogodkov. Kot imetnik kartice dobiš popust pri vstopnini za razne dogodke. www.wuk.at
- ★ **ARENA** je največji avstrijski alternativni kulturni center. Skoraj vsak dan se kaj dogaja. Če kupiš vstopnico na blagajni, imaš s kartico 10 % popusta. <http://arena.co.at>
- ★ **OST KLUB** je včasih samo klub, včasih pa tudi gledališče, koncertna dvorana ali galerija. Tu se balkanski zvoki mešajo z vzhodnjaškimi, saj je po padcu železne zavese ta klub postal dom mnogim glasbenikom iz zahoda. S kartico cenejša vstopnina. www.ost-klub.at
- ★ **Haus der Musik** ti ponuja 20 % popust pri vstopnini za dve osebi. Ker si ravno v glasbenem mestu, se spodobi, da obiščeš ta interaktivni glasbeni muzej. www.hdm.at
- ★ **KunstHausWien** je muzej slavnega načrtovalca Hundertwasserja. Privarčuj in plačaj za vstopnino samo 7 eurov. www.kunsthausewien.com
- ★ Avstrijski muzej sodobne umetnosti ti kot lastniku kartice odpre vrata le za 5,50 eur. www.MAK.at
- ★ Privarčuj 5 % pri plačilu svoje postelje v **Wombat City Hostlu**. www.wombats.at
- ★ Za malo bolj zahtevne je tu **Hotel Fürstenhof**, ki ti za nočitev z zajtrkom obljublja 15 % popusta. www.hotel-fuerstenhof.com

BELO ZLATO V ČILSKI PUŠČAVI

KO SE SPREHAJAŠ PO ULICAH HUMBERSTONA IN DRAŽUJEŠ OSTANKE "SOLITRSKE" PRETEKLOSTI, SE ZDI, KAKOR DA SE JE ČAS ZAVRTEL NAZAJ IN SI NEMADOMA POSTAVLJEN V OBDOBJE, KO JE ČILE EKONOMSKO CVETEL, KO JE IZVOZ SOLITRA POGANJAL RAZVOJ KMETIJSTVA PO SVETU IN KO SO SKUPINE REVNIH KMETOV VSTOPALE V RUDNIKE TER SPREJEMALE TEŽAVNE POGOJE DELA Z UPANJEM NA BOLJŠE ŽIVLJENJE.

Puščava Atacama, ena najbolj suhih puščav na svetu, prekriva del severa Čila ter vsebuje največja nahajališča solitra (sodijev nitrat) na svetu. Soliter je najprej predstavljal osnovo za eksploziva, razcvet pa je doživel šele v kmetijski industriji, kjer se je uporabljal kot naravno gnojilo.

HUMBERSTONE IN SANTA LAURA

Neposredno ob omenjenih nahajališčih, okoli 45 km vzhodno od pristanišča Iquique v regiji Pampa del Tamarugal, ki pokriva velik del Atacame, se nahajata mesteci Humberstone in Santa Laura. Eno od drugega sta oddaljeni le dober kilometer. V času delovanja rudnikov ju je povezovala železniška proga, ki pa danes ne obratuje več. Mesteci sta tako dostopni le po avtocesti Panamericana, ki povezuje obe Ameriki, vse od Aljaske do juga Argentine.

PROIZVODNJA BELEGA ZLATA

Humberstone, takrat imenovan La Palma, kot tudi Santa Laura sta bila ustanovljena leta 1872. Njun razvoj je bil izjemno hiter vse do leta 1929, ko zaradi vpliva t. i. velike depresije začasno prenehata obratovati. Z restrukturacijo doživita ponovni zagon; k razvoju je prispevala tudi izpopolnitev sistema Shanks, ki je omogočal večji izkoristek surovega materiala ('caliche') in tako dvigal produktivnost rudnikov. Sistem je izpopolnil kemijski inženir in upravnik La Palme iz Velike Britanije, James Thomas Humberstone, in v njegovo čast je bila La Palma preimenovana. Ob iznajdbi sintetičnega solitra je povpraševanje po naravnem izjemno padlo; rudnika v mestecih Santa Laura in Humberstone sta tako leta 1962 dokončno zaprla svoja vrata.

DRUGAČEN SVET V PUŠČAVI

Zaradi precejšnje geografske izolacije se je pod britanskim poveljstvom na območju rudnikov razvil poseben način življenja in kulture. Omenjeni mesti sta namreč delovali popolnoma samostojno, kar v Humberstonu potrjujejo še danes v celoti ohranjene stavbe gledališča, cerkve, tržnice, hotela, šole, ambulante, bazena, teniških ter košarkarskih igrišč in v Santa Lauri raznovrstne naprave. Vstop je bil dovoljen

izključno zaposlenim, ki so v letih puščavskega življenja razvili lastno različico jezika, posebne navade ter verovanja. Tu velja omeniti predvsem Devico iz Tirane (La Virgen de la Tirana), ki je danes zavetnica Čila. Vpeljan je bil tudi poseben denarni sistem, ki je deloval na podlagi žetonov (fichas). Ti so bili kot plačilno sredstvo izven mestec neuporabni. Skratka, popolnoma drugačen svet.

PAMPA MIKOLI NE UMRE

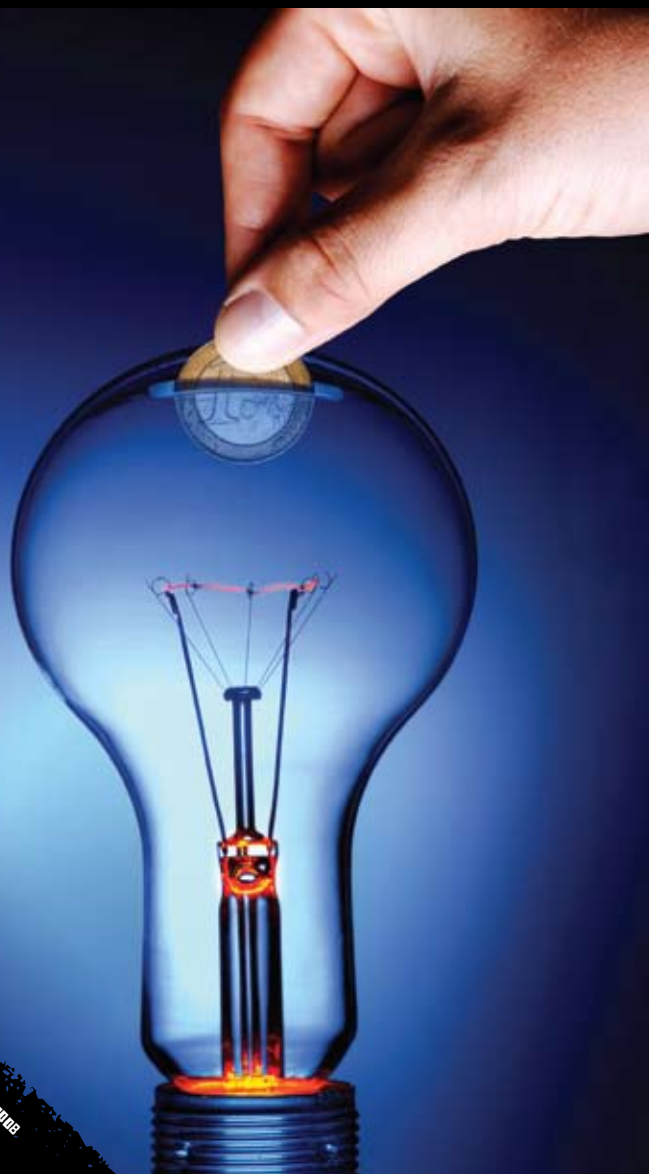
'La Pampa Nunca Muere' je bila tema slavja ob uvrstitvi puščavskih mestec Humberstone in Santa Laura na seznam Unescove kulturne dediščine leta 2005. In rek še kako drži; kljub temu, da je preteklo skoraj petdeset let, odkar sta podjetji zaprli svoja vrata, praktično popolnoma ohranjeni mesteci živita naprej.

Ko se sprehajaš po ulicah ter strmiš v orjaška kolesa, ki so poganjala drobilnice omenjene kovine, se zdi, kakor da se je čas zavrtel nazaj. Takrat so se tkale sanje. Takrat so nastajale legende in miti, ki jih domačini s spoštovanjem pripovedujejo še danes. In slednje se čuti. V tišini, v katero sta mesteci zaviti, ter v živahnem ustnem izročilu, ki je prežeto s ponosom. Nedvomno, v teh puščavskih mestih duhov ter v prebivalcih regije Pampa živi naprej. Tako ali drugače.

POVPREČEN SLOVENEK ALI SLOVENKA
LETNO PROIZVEDE PRIBLIŽNO 10 TON
EMISIJ TOPLOGREDNIH PLINOV, OD TEGA
KAR 3 TON EMISIJ CO₂ NASTANE PRI
PREVOZU, OGREVANJU IN OSVETLJEVANJU
NAŠIH DOMOV TER NAPAJANJU
ELEKTRIČNIH NAPRAV.

PRIHRANI!

Skoraj vsak dan lahko na televiziji ali v časopisu zasledimo, da vsak dan ustvarjamo čezmerno količine emisij CO₂, kar je tudi razlog, da se temperatura našega planeta nenehno zvišuje. V medijih pa je premalokrat poudarjeno, da se vsak dan sami odločamo o tem, koliko emisij CO₂ bomo ustvarili. Z nekaj praktičnimi in učinkovitimi ukrepi pa lahko tudi ti občutno zmanjšaš količino emisij CO₂, ki jih ustvarjaš bodisi doma, na delovnem mestu ali pa na poti.

SPREJMI FOCUSOV IZZIV!

Zato preberi spodnje nasvete, izberi med njimi ukrepe, ki jih lahko izvedeš, in se pusti presenetiti, kako velik učinek na emisije ima na videz tako majhno dejanje. S preprostimi odločitvami, ki bodo spremenile tvoje vsakdanje navade, preprečiš nastanek okolju škodljivih emisij, najboljša pa je, da razlike v kakovosti bivanja ne boš niti občutil!

ZMANJŠAJ SVOJ VPLIV NA PODNEBJE ZA CELO TONO ...

... DOMA

- ★ Zmanjšaj temperaturo doma za samo 1 °C in letno prihrani 160 kg CO₂.
- ★ Ko zapustiš dom (in ponoči), nastavi termostat, ki uravnava temperaturo tvojega doma, na nižjo temperaturo in s tem prihrani približno 225 kg CO₂ letno.
- ★ Popolnoma izklopi vse električne naprave, ko jih ne uporabljaš. Tako lahko prihraniš do 175 kg CO₂ letno.

1 TONO!

- ★ Zamenjaj stara okna z novimi, dvojno zastekljenimi, in v gospodinjstvu prihrani do **180 kg CO₂** letno.
- ★ Nadomesti pet navadnih žarnic, ki jih uporabljaš okoli 5 ur na dan, z varčnimi žarnicami in prihrani **205 kg CO₂** letno.
- ★ Ko se odločiš nadomestiti svoj star hladilnik ali zamrzovalnik z novim, je najbolje, da kupiš izdelek, ki ima oznako A+ (z avtomatskimi cikli odmrzovanja), in tako prihraniš okoli **80 kg CO₂** letno.

... V KOPALNICI ALI KUHINJI

- ★ Pusti, da se vroča hrana ohladi na sobno temperaturo, preden jo postaviš v hladilnik, in letno prihrani približno **6 kg CO₂**.
- ★ Redno čisti hladilnik in zamrzovalnik ter letno prihrani **78 kg CO₂**.
- ★ Zavri le količino vode, ki jo potrebuješ za pripravo zelene pijače, in prihrani letno **25 kg CO₂**.
- ★ Oblačila peri v hladni vodi in vsako leto prihrani **50 kg CO₂**.
- ★ Perilo obešaj na prostem in letno prihrani **300 kg CO₂**.
- ★ Namesto da se kopaš, se raje tuširaj in prihrani **317 kg CO₂** letno.

- ★ Nastavi grelnik vode s 60 °C na 49 °C in letno prihrani **50 kg CO₂**.
- ★ Namesti prho z nizko pretočno glavo in letno prihrani **159 kg CO₂**.
- ★ Pralni stroj uporabi le takrat, ko je poln, in tako prihrani **40 kg CO₂** letno.
- ★ Zapri vodo, ko si umivaš zobe, in prihrani okoli **3 kg CO₂** letno.
- ★ Popolnoma zapiraj pipe oz. jih popravi, če puščajo vodo, in prihrani okoli **20 kg CO₂** letno.

... ZUNAJ DOMA

- ★ Ko kupuješ ustekleničeno vodo ali druge napitke, raje kupi 1,5 l plastenko kot pa enakovredno količino pijač v plastenkah po 0,5l – za izdelavo slednje je namreč potrebnih manj emisij. Tako prihraniš okoli **9 kg CO₂** letno.
- ★ Za nakupovanje uporabi platneno vrečko in prihrani **8 kg CO₂** letno.
- ★ Kupuj lokalno pridelane izdelke – jej lokalno pridelano hrano, ki ni predelana, in tako prihrani do **1200 kg CO₂** letno.
- ★ Vzreja živali, predelava, pakiranje in prevoz zahtevajo velike količine emisij. Če ješ brezmesne obroke vsak drugi dan, lahko prihraniš **215 kg CO₂** letno.

... PA TUDI, KO SI NA POTI!

- ★ Pri zamenjavi avtomobila nameni pozornost porabi goriva, saj lahko z varčnejšim avtomobilom prihraniš okoli **660 kg CO₂** letno.
- ★ Izogni se enemu poletu na dolgo razdaljo (npr. povratni polet med Ljubljano in Rio de Janeirom) letno in prihrani **2800 kg CO₂**.
- ★ Zagotovi pravilen tlak v gumah in prihrani okoli **140 kg CO₂** letno.
- ★ Zmanjšaj hitrost s 110 km/h na 90 km/h na 10 % tvoje poti in prihrani **54 kg CO₂** letno.
- ★ Vozi pametno: načrtuj svoje potovanje, prestavi v višjo prestavo takoj, ko je to mogoče (pri 2000–2500 vrtljajih), ohranjaj stalno hitrost in se izogibaj hitremu zaviranju in pospeševanju. Ne pozabi ugasniti motorja pri kratkih postankih. Takšna vožnja lahko prihrani več kot **200 kg CO₂** letno.
- ★ Namesto kratke vožnje z avtomobilom se sedi na kolo in prihrani okoli **240 kg CO₂** letno.

Celotno paleto ukrepov, s katerimi lahko sodeluješ v Focusovem izzivu in v enem letu prihraniš **1 tona** emisij CO₂, si lahko ogledaš na spletni strani www.focus.si. Tako boš z majhnimi koraki tlakoval pot k veliki spremembi, ki jo podnebje potrebuje in vedno bolj tudi zahteva.

Si doživela kaj negativnega v Sloveniji? Kaj, kar bi takoj spremenila?

»Prav ničesar se ne morem spomniti. Slovenija mi je res všeč.«

Si med svojim obiskom spoznala kaj Slovencev?

»Seveda. Vsi so bili tako prijazni ter ustrezljivi in so res lepo skrbeli zame. Tudi prodajalci v trgovinah so prijazni, to me je pozitivno presenetilo.«

Kakšen se ti zdi tipičen Slovenec?

»Mislim, da ste Slovenci odkriti, željni predstaviti Slovenijo tujcem, pri čemer se mi zdi, da ne verjamate povsem v vse lepote, ki jih imate. Ogromno je stvari, ki si jih je vredno ogledati – narava, lepa mesta in prijazni ljudje!«

Kakšen se ti zdi tipičen Poljak?

»Gostoljuben, nevoščljiv, v kriznih trenutkih solidaren in pripravljen na izzive.«

Katere so največje razlike pri mladih? Kdaj se mladi običajno odselijo od doma?

»Mislim, da so si mladi precej podobni. Večina se jih odseli od doma, ko zaključijo s šolanjem – predvsem v najeta stanovanja, saj so cene stanovanj zelo visoke. Veliko jih kot podnajemniki živi v najetih stanovanjih tudi v zadnjih letih študija.«

Kako bi opisala študentsko delo?

»Študentsko delo na Poljskem v veliko primerih poteka po načinu "hire and fire". Nekateri študenti delajo samo zaradi denarja, pri čemer ni pomembno, kaj delajo, drugi zaradi izkušenj. Delo iščejo prek internetnih portalov, na delovnih sejmih, v časopisih ali na fakultetah. V javnem sektorju je bila včasih študentska praksa večinoma neplačana, vendar pa se je situacija spremenila, saj je veliko mladih odšlo delat v tujino (Britanija, Nemčija, Španija), zato primanjkuje delovne sile. Zaradi velikih

potreb in majhne ponudbe delovne sile je danes lažje najti plačano študentsko prakso.«

Ali imajo mladi na Poljskem kake posebne ugodnosti (npr. med študijem, v prostem času (študentski boni, popusti ...))

»Imajo kartico EURO<26, s katero koristijo raznorazne ugodnosti (www.euro26.pl).«

Kaj moramo mladi nujno videti na Poljskem?

»Varšavo, še posebej Palačo kulture in znanosti, Krakov, Torunj, Wroclaw, Poznanj. Imamo zelo lepe gore in tudi plaže ob Baltskem morju. Koncentracijsko taborišče Auschwitz je prav tako vredno ogleda.«

Katero poljsko kulinarično specialiteto priporočáš?

»Bigos, pierogi, polnjene zeljate liste, boršč, ingverjev kruh. Od slaščic pa priporočam bonbone "krowki" (karamela), papeževo kremno torto in tekočo čokolado. To seveda še zdaleč ni vse.«

Kaj moramo mladi nujno poskusiti na Poljskem?

»Iiti na vrh Palače kulture in znanosti in obiskati muzej vstaje ter si ogledati stari del mesta v Varšavi.«

Kateri šport je med mladimi na Poljskem najbolj priljubljen?

»Smučanje, kolesarjenje in fitnes.«

Je na Poljskem dovoljeno kaditi na javnih mestih?

»Kajenje na javnih mestih je prepovedano, vendar tega skoraj nihče ne upošteva.«

Si se naučila kaj slovenščine?

»Zapomnila sem si nekaj besed, npr. hvala. Sicer pa imamo zelo veliko podobnih besed.«

Samo za študente!

Pozor! Ob dopolnjenem 26. letu ne pozabite na dopolnilno zdravstveno zavarovanje.

DOPOLNILNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE ZA MLADE

s super potovanjem za 2 osebi in atraktivno SMS nagradno akcijo

SUPER POTOVANJE PO IZBIRI ZA 2 OSEBI!

Skleni zavarovanje in se poteguj za super potovanje za 2 osebi s potovalno agencijo Collegium v vrednosti 800 EUR.

V nagradnem žrebanju sodelujeta vsi, ki med 1. majem in 1. decembrom 2008 prvič skleneta dopolnilno zdravstveno zavarovanje pri Adriaticu Slovenici. Žrebanje bo 10. decembra 2008. Več informacij na www.adriatic-slovenica.si

AdriaticSlovenica

Zavarovalna družba d.d. • Članica Skupine KD Group

EURO<26 projekt

KAKO SE JE PELJATI Z INVALIDSKIM VOZIČKOM EN KROG PO LJUBLJANI ALI OBISKATI PRIJATELJA, KI ŽIVI V STOLPNICI BREZ DVIGALA? KAKO JE ŽIVETI S CEREBRALNO PARALIZO IN SE SOOČATI Z NEUBOGLJIVIMI MIŠICAMI? KAKO JE, ČE NE VIDIŠ NIČ ALI ZELO MALO IN HOČEŠ IGRATI VIDEODIGRE, ITI V TRGOVINO, BRATI KNJIGO? IN ČE SLABO ALI NIČ NE SLIŠIŠ, KAKO IGRAŠ KOŠARKO Z VRSTNIKI?

Za ljudi brez posebnih potreb je to zgolj stvar predstavljanja, kako pa je v resnici, zelo dobro vedo vsi, ki so to jesen sodelovali pri EURO<26 projektu Zamenjaj kožo.

MLADI Z MANJ PRILožNOSTMI

Dijaki, ki se udeležujejo programov Zveze Sonček, Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana in Zavoda za slepo in slabovidno mladino, znajo svojo posebno potrebo obrniti v marsikatero pozitivno izkušnjo, vendar so zaradi svojega položaja ali ovire v primerjavi z vrstniki prikrajšani. Zato spadajo v skupino mladih z manj priložnostmi. Eden od pomembnih ciljev Evropske unije pa je tudi večje vključevanje takšnih mladih v družbo in ta cilj si je zadala tudi ekipa EURO<26.

ZAMENJAJ KOŽO!

Za uresničevanje tega cilja je ekipa EURO<26 povabila dijake iz dijaškega doma Tabor, da "zamenjajo kožo" in preizkusijo, kako je biti prikrajšan za nam nekaj tako samoumevnega, kot so vid, sluh in možnost prostega gibanja. Projekt je potekal 1. oktobra 2008 v obliki vodene enodnevne izobraževalne delavnice v dijaškem domu Tabor pod sproščenim vodstvom moderatorke Katje Bizjak (peskovnik.org).

K sodelovanju so bili povabljeni tudi mladi iz Zveze Sonček, Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana in Zavoda za slepo in slabovidno mladino, ki so za začetek predstavili svoj vsakdan, ovire, s katerimi se soočajo, in dejavnosti, ki so prilagojene njihovim potrebam in s katerimi se več kot uspešno ukvarjajo.

ZAMENJAJ

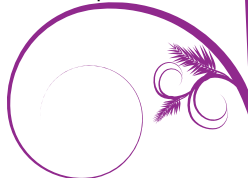
SODELUJ Z MANO

V ogrevalni igri Sodeluj z mano so med seboj tekmovali pari, ki so jih sestavljali mladi s posebnimi potrebami in mladi brez njih. Preizkusili so se v spretnostni vožnji z vozičkom, hitrostnem komuniciranju z rokami in lovljenju ravnotežja ter prepoznavanju predmetov z zavezanimi očmi. Vse naloge so bile izvedene z dobro voljo in kar nekaj smeha, poražencev pa tokrat ni bilo.

VSAKDANJE NA NEVSAKDANJI NAČIN

Dijaki iz Tabora so se nato odpravili na misije. Razdelili so se v tri skupine.

Barbara, Katarina, Anja in Tina so na misiji **Maček v žaklju!** kupovale ravno to, mačka v žaklju. Barbara in Katarina sta namreč nosili simulacijska očala za slepe.

Seveda smo vse ujeli tudi na trak, za to pa so poskrbeli dijaki s Srednje grafične in medijske šole Ljubljana. Medtem je bilo v dvorani dijaškega doma zelo pestro. Natalija, Jane, Miloš, Danijel in Manja iz Zavoda za gluhe in naglušne so pokazali zanimive družabne igre, v katere smo se z veseljem vključili, za posladek pa so zaigrali še skeč Obisk pri zdravniku.

Mladi iz Zveze Sonček so nam pokazali boccio – balinanje, prilagojeno osebam s cerebralno paralizo, ki je vzbudilo veliko zanimanja pri gledalcih, prikaz pa je bil več kot nazoren.

Slepi in slabovidni pa so predstavili show down in golbal, igri, ki sta prilagojeni njihovim potrebam. Da braniti gol pred zvenečo žogo brez pomoči vida res ni mačji kašelj, je ugotovilo tudi nekaj pogumnih gledalcev, ki so se preizkusili v vlogi branilca.

POROČILA 2 ODPRAV

Naši agentje so se medtem že vrnili z misij, sledilo je poročanje o odpravi. Katarina, ki je nosila očala za simulacijo slabovidnosti, je povedala: "Največ težav so mi povzročale stopnice in predstava o višini ovir, čez katere sem hodila."

Dekleta, ki so se odpravila na misijo Pošlji pozdrave!, so z rokami skušala pokazati, kaj želijo kupiti, vendar jim to ni uspelo. Težavo so rešila tako, da so napisala, kaj želijo.

Nino je po vožnji z invalidskim vozičkom povedal, da je usmerjanje le-tega veliko težje, kot je pričakoval, in da bi brez asistentke naletel na kar nekaj težav.

Vsi, ki so "menjavali kožo", menijo, da je bila izkušnja zanimiva in poučna. Vsekakor jo priporočajo tudi drugim, ki takšnih izkušenj nimajo, saj si je šele po neposrednem doživetju mogoče predstavljati, kako je biti v takšnem položaju.

Seveda nas je po vseh teh dogodivščinah že pošteno napadla lakota, zato smo mi napadli "pizzo, da te kap" in se prepustili druženju ob veseli glasbi. Zanj in za ostale reči, ki spadajo k ozvočenju, je poskrbel Martin Stadler iz dijaškega doma Tabor.

Dogodek se je tako končal, izkušnje pa so ostale. Te so bile eden pomembnejših namenov projekta. Medsebojno sodelovanje in druženje mladih je bilo prijetno in zabavno, vsi pa smo doživeli cel kup novih spoznanj. Kaj se je dogajalo na odpravah, si lahko ogledaš na videu, ki je objavljen na www.youtube.com, in v spletni galeriji na www.euro26.si.

Skupina je odšla v bližnjo trgovino Market Tabor po papirnate krožnike in prtičke.

Gremo na drink! je bila misija na invalidskih vozičkih. Voznik je bil Nino, nanj pa je pazila Saška. Naloga je bila spretnostna vožnja do kavarne Mačkon na Trubarjevi ulici, kjer so se okrepčali in se urno odpravili nazaj.

Pošlji pozdrave! se je imenovala zadnja odprava, na kateri sta Lea in Nina preizkusili sporazumevanje z rokami, imeli sta namreč zamašena ušesa, in v spremstvu pomočnice Nine odšli na pošto poslat kartico ekipi EURO<26 in dijaškemu domu Tabor.

PROJEKT VERJAMEM: ZGOVORNE MAJICE

VERJAMEM... RAD BI... FINO BI BILO... ŽELIM SI...

Do 3. oktobra 2008 smo zbirali misli, namenjene mladim z manj priložnostmi. Najboljše misli smo zbrali v spletni galeriji na www.euro26.si, kjer si jih lahko še vedno ogledaš. Spletno glasovanje pa je odločilo, kdo si je "priglasoval" majico s svojo najljubšo mislijo.

ZA KAJ SPLOH GRE?

Letos je leto medkulturnega dialoga in vključevanja mladih z manj priložnostmi. Zato je ekipa EURO<26 povabila vse mlade, ki jim ni vseeno, kako se mladi z manj priložnostmi počutijo ali pa so na lastni koži izkusili kaj podobnega, da povejo svoje stališče na glas oz. da si "primisljijo" majico s svojim stališčem.

"SEM JAZ EDEN OD MLADIH Z MANJ PRILožNOSTMI...?"

...če ne smem ven, kadar imam "hausarest"? Ne. Mladi z manj priložnostmi so mladi, ki so v primerjavi s

svojimi vrstniki prikrajšani zaradi svojega položaja oz. ovir, ki jim onemogočajo učinkovit dostop do izobraževanja, mobilnosti in participacije, aktivnega državljanstva ter vključevanja v družbo na splošno. Mladi, ki imajo manj priložnosti, so na primer:

- ★ mladi z nizkim življenjskim standardom, brezposelni, brezdomci,
- ★ mladi s fizičnimi, čutnimi, mentalnimi težavami,
- ★ mladi priseljenci, pripadniki manjšin, begunci,
- ★ mladi z učnimi težavami ter tisti, ki so opustili šolanje ali izpadli iz sistema izobraževanja,
- ★ diskriminirani zaradi spola, etične ali verske pripadnosti, spolne usmerjenosti, tudi odvsniki, mladi v rejništvu, mladi iz ločenih družin...
- ★ mladi iz odmaknjenih, ruralnih območij, iz težavnih urbanih četrti, iz manj razvitih območij ...

FINO BI BILO, ...

da bi bilo
VEČ SPOŠTOVANJA IN
MIRU NA SVETU.

ŽELIM SI...

te objeti.

ŽELIM SI...

svet, kjer si lahko
kar želiš.

FINO BI BILO, ...

če na svetu
ne bi bilo hinavščine.

VERJAMEM, ...

da si tudi nemi
ljudje lahko
kaj povedo na uho.

IN ZAKAJ IMAJO MANJ PRILožNOSTI?

Predstavljaš si, da živiš življenje na invalidskem vozičku. Pokliče te prijatelj in te povabi na super špil čisto nove računalniške igrice, ti pa se boš dogodka težko udeležil, ker blok, v katerem živi prijatelj, nima dvigala. Pomisli tudi na vozičku neprijazne avtobuse, pločnike, nekatere knjižnice, banke, pošte, šole... Ni tako zelo fino, a? Kaj pa vsi mladi, ki imajo 6. ali celo 7. stopnjo izobrazbe in so brezposelni? Brezposelnost po novih podatkih sicer strašansko pada, še vedno pa je veliko mladih, ki želijo delo, pa ga ne dobijo, še več pa je takšnih, ki opravljajo delo, ki ni popolnoma nič povezano z vsem tistim, kar so leta pridno tlačili v učene glave. Pomisli tudi, kako je stopiti na igrišče polno vrstnikov, ko kar naenkrat vsi utihnejo in te gledajo, ker pripadaš manjšini, ker si drugačen, ker ne spadaš tja...

KDO SI JE "PRIGLASOVAL" MAJICO Z MISLIJO?

Spletno glasovanje je odločilo, kdo bo nosil majico s svojo najljubšo mislijo:

- ★ 5 najbolje ocenjenih je dobilo svoj prostor na **majicah!**

Fino bi bilo, da bi bilo več spoštovanja in miru na svetu. Jasmina K.

Želim si te objeti. Tina S.

Želim si svet, kjer si lahko, kar želiš.

Goran K.

Fino bi bilo, če na svetu ne bi bilo hinavščine. Rok V.

Verjamem, da si tudi nemi ljudje lahko kaj povedo na uho. Mojca K.

- ★ Tudi najbolj vztrajni glasovalci so dobili

majice

Tomas F., Teja G., Marina K., Mario K., Alan R.

- ★ Naključno izžrebani pa prejmejo **EURO<26 žogice za žongliranje** Saša R., Petra P., Bojan H.

Čestitamo! Vsak glasovalec je lahko glasoval za poljubne misli, vendar za isto misel le 1x na dan. Za glasovanje je bila potrebna registracija. Ostala pravila za sodelovanje si lahko ogledaš na www.euro26.si/pravila.

Najboljše misli z izhodišči Verjamem... Rad bi... Fino bi bilo... Želim si... si lahko ogledaš v spletni galeriji v rubriki "EURO<26 projekt: Verjamem...". V kaj pa ti verjameš?

SKWAL

Velja za nekakšen modernejši primerek skoraj izumrlega monoskija (ena smučka 150–180 cm, na kateri stojiš v smeri vožnje), le da tu noge niso vzporedno, ampak kot pri boardu – ena za drugo. Je torej nekakšna snowboardu podobna smučka z gibljivimi vezmi, s katero lahko dosegaš velike hitrosti.

★ www.skwalzone.org

SPIKE

Kolesarske gume Spike (z v plašč vgrajenimi žeblički) so zimska različica gum, namenjena za po snegu in ledu, ki bo vsem zaprišeženim kolesarjem pomagala hitreje dočakati pomlad. Enostavno, svoj MTB opremi z gumami Spike (poglej na www.mtb.si) in vožnja po belih poljanah se lahko prične. Lahko poskušaš podreti svetovni rekord v hitrostnem kolesarjenju po snegu, ki ga je postavil Avstrijec Markus Stoeckl, ko je po snežnih strminah drvel z več kot 210 km/h.

★ www.ms-racing.at

NORTH LEGION SMK

Če pa ti to še ni dovolj, si lahko omisliš novo adrenalinsko napravo, ki na snegu zelo dobro oponaša kolo. Združuje BMX, boardanje in smučanje, reče pa se ji SMK.

Je nekakšen ski-tricikel, ki ima na BMX-ov okvir paralelno gibajoče pritrjene tri smuči, kar omogoča nagibanje in paralelni zarezni zavoj tako v sedečem kot stoječem položaju. Zaradi stabilnosti treh smuči in polnega vzmetenja je SMK idealen tudi za dolge in drzne skoke v halfpipu ter izvajanje BMX-trikov. Prilega se na večino sider in sedežnic, vgrajena varnostna zavora pa ob padcih poskrbi, da se sam ustavi.

★ www.northlegion.com

TRIKKE SKKI

Še en "skiro" posebne iz družine Trikke. Le-ta ljubi zimo, sneg, vožnjo po urejenih smučiščih in izven njih ... Vožnja z njim je zabavna in enostavna. Za razliko od smuči ali snežne deske ti za vožnjo z njim ni potrebno obuti neudobnih pancrjev ali "bootsov", se pripenjati nanj ali stati v prisilni drži. Po končani vožnji preprosto stopiš z njega, ga parkiraš in zaviješ v gostilno na tople čaj. Prilagojen je tudi uporabi na vseh vrstah smučarskih vlečnic.

★ www.trikke-europe.com/skki/

PRAZNIČNA LJUBLJANA

★ 3. december 2008–2. januar 2009, Ljubljana

Tudi letos se bodo 3. decembra odprle praznične stojnice ob Ljubljanici in prižgale praznične luči – slednje bodo prenovljene in še več jih bo. Mesec nakupov bodo prežemale številne prireditve, zaključil pa se bo s silvestrovanjem na Mestnem, Kongresnem in Prešernovem trgu. Na prvem bo na svoj račun prišlo občinstvo z zahtevnejšim okusom, na drugem mladi, s tretjega pa bo najlepši razgled na polnočni ognjemet.

★ www.ljubljana-tourism.si

PRAZNIČNI MARIBOR

★ 4. december 2008–1. januar 2009, Maribor

Tudi v štajerski prestolnici bodo decembra zacvetele praznične stojnice v starem mestnem jedru, kjer se bodo predstavljali mojstri različnih obrti, obetajo pa se tudi nastopi uličnih gledališč, glasbenih in pevskih skupin, lutkarjev in drugih. 24. decembra popoldne se lahko odpraviš tudi na Pekrsko gorco v soju lučk, ki simbolično ponazarjajo prenos ognja iz svetega mesta Betlehem. Pika na i bosta seveda silvestrovanje na Trgu svobode ter polnočni ognjemet s Trga generala Maistra.

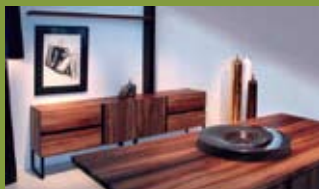
★ www.maribor-tourism.si

RAZLIČNE POTE DO OBLIKOVANJA

★ 1. januar–8. februar 2009, Cankarjev dom, Ljubljana

Industrijsko oblikovanje nam vsakodnevno kroji življenje, čeprav se ga pogosto komajda zavedamo. Kakšni so stoli, na katerih sedimo, postelje, v katerih spimo, predalniki, ki skrivajo naše najbolj ljubljene skrivnosti? Tea in Edo Vidovič sta že od leta 1975 samostojna industrijska oblikovalca, njuno pot pa zaznamujejo mnoge nagrade. Njuna razstava prikazuje njun bogat poseg v popestritev "bivanjske krajine".

★ www.cd-cc.si

ZLATA LISICA

★ 10.–11. januar 2009, Snežni stadion, Pohorje

Takoj po novoletnem rajanju se lahko odpraviš v štajersko snežno areno, kjer bo potekala tradicionalna Zlata lisica. Vsako leto se pred več desettisočglavo množico pomerijo najboljše slalomistke in veleslalomistke s celega sveta. In ko boš že ravno tam, si v Centru naravne in kulturne dediščine Bolfenk na Pohorju lahko ogledaš razstavo o zgodovini smučarskega športa na Pohorju.

★ www.zlatalisica.si

PUSTOVANJA PO SLOVENIJI

★ 20.–25. februar 2009

Naslednjo pustno soboto bomo pričakali 21. februarja, kar pa ne pomeni, da ne bo po različnih slovenskih krajih pustno rajanje trajalo kar dobršen del meseca. Tako se bo veselica na Ptuj, od koder izvirajo slavni kurenti, začela že s 15. februarjem, pust pa bodo tam tradicionalno zaključili v torek, 24. februarja. Medtem bodo maškare v Kopru oblast prevzele 20.

februarja in nato, s posebnim poudarkom tudi na najmlajših šemih, pusta pokopale 25. februarja. Seveda pa lahko izbereš tudi obisk najbolj tradicionalnega pustnega rajanja, v Cerknici.

DOGODKI DOMAČI

GREGORY VALTON. BEŽNOST

★ 25. februar–22. marec 2009,

Cankarjev dom, Ljubljana

Neodvisni fotograf Grégory Valton slovi po številnih fotoreportažah: transmongolska železnica, z vlakom po Evropi, vertikala New Yorka in horizontala Istanbula ... V Ljubljani bo predstavil svoj zadnji projekt La furtive, posvečen francoskemu pesniku Robertu Desnosu. Projekt se je zaključil letos poleti z 200 kilometrskim pohodom od Nemčije do Češke.

★ www.cd-cc.si

FESTIVAL VIVA MEHIKA

★ 3. marec–18. julij 2009,

Cankarjev dom, Ljubljana

Z razstavo Božanska oblačila, predkolumbovska mehiška umetnost, se bo začel festival, ki bo z mešanico razstav, predstav in uprizoritev do julija prikazoval različne vidike mehiške kulture.

★ www.ljubljana.si/si/turizem/prireditve

tuji DOKI

DECEMBER

FESTIVAL OGNJENIH KROGEL

★ Stonehaven, Škotska

★ 31. december 2008

Petarde in ognjemete lahko opazuješ tudi doma – če se že odpraviš v tujino, naj bo pozdrav novemu letu nekaj res posebnega. Na primer parada šestdesetih spretnežev, ki nad glavami vihtijo 8-kilske ognjene krogle na dolgih kovinskih vrveh. Končno ognjemet, ki pogreje tudi gledalce.

www.stonehavenfireballs.co.uk

JANUAR

OGNENJ IN GLASBA

★ Kitzbühel, Avstrija

★ 1. januar 2009

Smučarski navdušenci lahko novo leto otvorijo v Kitzbühelu, kjer se bo na novega leta dan okoli 100 lokalnih inštruktorjev smučanja z baklami spustilo po Hahnenkammu in na koncu skočilo skozi ognjeni zid. Pred tem bodo sežgali čarovnico z nogo v gipsu in tako odgnali poškodbe v prihajajoči sezoni. Priredite se bo zaključila z ognjemetom in dunajskim valčkom.

www.kitzbuehel.com

ZIMSKI SVET

★ Potsdamer Platz, Berlin, Nemčija

★ Do 4. januarja 2009

Za vse, ki se ne morejo sprijazniti z novim letom brez snega, bo na mestu obisk Berlina, kjer še v januarju lahko ujameš Zimski svet. Zato so prav v center mesta pripeljali 150 ton snega in pripravili drsališče in sankališče na prostem. Seveda vse skupaj pospremijo še klasične nemške dobrote.

www.winterwelt-berlin.de

NOVOLETNA PARADA

★ London, Anglija

★ 1. januar 2009

Po novem letu je možno London doživeti drugače kot skozi običajno angleško poštirkanost. Na prvi dan januarja ulice zasede več kot 10 tisoč akrobatov, glasbenikov in umetnikov vseh vrst in predvsem vseh narodnosti. Parada, ki si jo ogleda več 100 tisoč ljudi, je praznovanje različnosti, začne pa se na Parliament Square-u opoldne.

www.londonparade.co.uk

HARDER POTSCHETE

★ Interlaken, Švica

★ 2. januar 2009

Dobre želje za novo leto na poseben način lovijo tudi v Švici, kjer se 2. januarja na ulice podajo Potchete, grozljive maske. Šega izvira iz poganskih časov, namen selitve mask pa je pozdrav prehoda na podaljšanje dneva. Procesija danes vključuje tudi 'ustrahovanje' obiskovalcev in seveda pestro praznično ponudbo.

www.harderpotschete.ch

FEBRUAR

BENEŠKI KARNEVAL

★ Benetke, Italija

★ 13. februar 2009

Februarja se lahko zopet odpraviš v Benetke, kjer na slavnem tradicionalnem festivalu svoje mesto najdejo vse najčudovitejše maske, ki so njihovim izdelovalcem nekoč v mestu omogočale posebno veljavo. Festival, ki se je začel že v 13. stoletju, je v času vojn in menjav oblasti v Italiji skoraj izginil, a so ga v 80. letih prejšnjega stoletja zopet oživili.

www.carnivalofvenice.com

JORŠKI VIKINGŠKI FESTIVAL

★ York, Anglija

★ 18.–22. februar 2009

Če te je kdaj zanimalo, kako bi bilo živeti v koži Vikingov, se lahko pridružiš 10-tisočglavi množici, ki se vsako leto udeleži velike bitke med Vikingi in Anglosasi, na prireditvi, ki ponuja kar 100 različnih dogodkov in zanimivosti – od umetnosti do seveda nepogrešljive hrane.

www.jorvik-viking-centre.co.uk

MAREC

DAN PIVO

★ Reykjavík, Islandija

★ 1. marec 2009

Pivo je bilo v Islandiji kar 75 let prepovedano – vse do 1. marca 1989. Od tedaj domačini obletnico ukinitve prepovedi vsako leto zaznamujejo z izdatnim uživanjem te pijače. Po gostilnah in restavracijah pripravijo posebna slavlja, dan pa je tradicionalno preživet ob dolgem pohodu po vsem bližnjih lokalih.

www.icelandguest.com

MUZEJSKA NOČ

★ Rotterdam, Nizozemska

★ 7. marec 2009

Muzeji že davno niso več dolgočasne hiše s spečimi stražaji. V Rotterdamu za eno noč vrata na stežaj odpro tudi v urah veseljačenja in v prek 40 mestnih muzejev in galerij obiskovalce vabijo do druge ure zjutraj. Poleg vodenih ogledov ta noč vključuje tudi posebne predstave, delavnice in koncerte in ponazarja bogato umetniško ponudbo mesta.

www.rotterdamsemuseumnacht.nl

ROMAN POLANSKI ★ ROMEK

"YOU HAVE TO SHOW VIOLENCE THE WAY IT IS. IF YOU DON'T SHOW IT REALISTICALLY, THEN THAT'S IMMORAL AND HARMFUL. IF YOU DON'T UPSET PEOPLE, THEN THAT'S OBSCENITY."

Padel je mrak in povratka ni. Silno boleča moč spomina je ogulila jermen časovnega kolesja do onemoglosti – kar je bilo lepega, to ne bo nikoli več. Čistost in neizumetničenost sta dosegli tako visoko stopnjo, da je resničnost sama postala izumetničena in karikirana. Miselno zatočišče Romana Polanskega je bilo izžgano s človeškega zemljevida z vsemi zlohotnimi sredstvi zgodovine; kar je preostalo, je nenasiten vrtnec ustvarjalnosti, ki išče svoj pokoj v valovih groteske, absurda in samoironije.

BIOGRAFIJA

Pisalo se je leto 1939, ko se je šestletni Roman Liebling Polanski zazrl v okupatorja, ki mu je odvedel starša v koncentracijski taborišči Auschwitz in Mauthausen. Želja po življenju ga je gnala onkraj zidov krakovskega geta, kjer si je uspel priboriti pravico do življenja – kasneje pa z nadarjenostjo tudi diplomu na narodni filmski šoli v poljskem Lodžu. S prvenecem Nož v vodi je kmalu opozoril nase tudi kritike preko velike luže, kamor se je po nekajletnem uspešnem delovanju v Angliji tudi preselil. Toda ameriške sanje so se spremenile v nočno moro: srečen zakon z nosečo Sharon Tate se je končal z brutalnim morilskim pohodom sekte Charlesa Mansona; hollywoodski sijaj je zakrila spolna afera s 13-letnico in prepovedjo vstopa v ZDA; končno priznanje, oskarja za režijo filma Pianist, pa je moral prejeti v tujini. Roman Polanski tako živi in še vedno aktivno ustvarja v Franciji.

FILMOGRAFIJA

Dolgotražni prvenec NOŽ V VODI (1962) je Polanskemu prinesel mednarodno hvalo in s tem odprla vrata v Veliko Britanijo. V plodovitem sodelovanju z Gerardom Brachom je med drugim ustvaril tudi dve cenjeni grozljivki – psihološki REPULSION (1965) in lahkotno komični DANCE OF THE VAMPIRES (1965).

ROSEMARY'S BABY (1968), skrivnostna hudičevska grozljivka, še danes buri duhove, zlasti v povezavi z režiserjevim zasebnim življenjem v tistem času. Misteriozna kriminalna srhljivka CHINATOWN (1974) je Romeka dokončno ustoličila med filmske bogove. Povratek k žanru grozljivk je bil medel s filmom THE NINTH GATE (1999), za katerega se je Roman Polanski odkupil oboževalcem z mojstrovino, vojno dramo THE PIANIST (2002), nagrajeno z nagrado oskar za najboljšo režijo.

DANCE OF THE VAMPIRES (1965)

Profesor Abronsius in vajenec Albert se odpravita v osrčje Transilvanije na lov za vampirji. Med nastanitvijo v zakotni gostilnici se vajenec zaljubi v Saro, krčmarjevo hči. Ljubezensko idilo prekine nenaden vpad vampirskega grofa von Krolocka, ki dekle ugrabi. Profesor in vajenec se pogumno odločita upreti in skozi vrsto dogodivščin uspeta rešiti Saro pred kremplji krvososov. In ko pade mirna noč, se razkrije prava resnica ... Odnos med žrtvijo in plenilcem, dinamično menjavanje razmerij moči ter postopen suspenz so v tem delu resničen odraz ustvarjalne moči Romana Polanskega.

POLANSKI – zmi

- ★ "Normal love isn't interesting. I assure you that it's incredibly boring."
- ★ "My films are the expression of momentary desires. I follow my instincts, but in a disciplined way."
- ★ "Whenever I get happy, I always have a terrible feeling."

- ★ wikipedia.org
- ★ imdb.com

DIGITALNE ZGODBE

EURO<26

TALE ZGODBA NI DIGITALNA, VSEENO PA JE ZGODBA. O EURO<26, DIGITALNIH ZGODBAH IN MLADIH Z MANJ PARILOŽNOSTMI.

Začela se je pred nedavnimi časi (predlani na jesen), ko je v Cardiffu potekal mednarodni projekt Digital Storytelling, ki ga je organizirala valižanska EURO<26 organizacija Canllaw online. S pomočjo informacij in znanja, ki ga je ekipa EURO<26 pridobila, smo v začetku leta 2007 izvedli prvo delavnico digitalnih zgodb na temo Biti mlad ... – več o projektu si lahko prebereš na www.euro26.si/sl/projekti, v spletni galeriji pa najdeš vse izdelane digitalne zgodbe.

In padla je odločitev: "To bomo pa ponovili." Pa smo. Novembra letos se je zgodila delavnica EURO<26 Digitalne zgodbe na temo **mladih z manj priložnostmi**. Letošnji junaki so bili **Ajet, Leon in Tomaž** iz Zavoda za slepo in slabovidno mladino ter **Manja in Danijel** iz Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana, ki so na delavnici povedali svoje zgodbe.

KAKŠNE ZGODBE? DIGITALNE?

Vsak ima svojo zgodbo. In če zgodbi dodamo fotografije in posnet glas, dobimo digitalno zgodbo. To je osebna pripoved, ki jo lahko z malo znanja posname vsak. Je zanimiv način posredovanja svojega mnenja, izkušenj, razmišljanja. Tema je lahko praktično karkoli, tehnična izvedba pa tudi odpira ogromno možnosti. In vsaka zgodba je unikatna.

KAJ POTREBUJEŠ?

Recept je preprost. Potrebujes: računalnik, programček za izdelavo filmov (kot je npr. Windows Movie Maker ali odprtokodna Cinelerra), nekaj fotografij in svojo zgodbo. Najprej v omenjeni program preneseš slike in jih urediš v zeleno zaporedje. Trajanje posamezne slike lahko poljubno podaljšuješ in skrajšuješ, jim dodajaš podnapise, med in na slike pa lahko vstaviš videoefekte in prehode, ki še dodatno popestrijo zgodbo. Sledi še snemanje tvojega glasu (zadostuje tudi mikrofona, ki je pritrjen na slušalke, kakršne uporabljamo npr. pri "skype-anju") in zgodba se lahko zaključi.

BITI MLAD ... MLADI Z MANJ PARILOŽNOSTMI

In kako je potekala letošnja delavnica? Najprej smo prebudili domišljijo z besednimi in miselnimi igrami, da smo se lažje lotili oblikovanja teksta za lastno zgodbo. Z nekaj pomoči in malo možganskih viharjev so zgodbe začele teči kot namazane.

"Sem Ajet, umetniško Mali mulc. Prihajam iz Velenja. Ukvarjam se z rapom in hip-hopom. Za glasbo me je navdušil bratranec, ki mi je pokazal, kaj vse zmore glasbena legenda 2Pac. Tako sem tudi sam začel sestavljati rime." *

Seveda punce in fante iz omenjenih zavodov zanimajo iste stvari kot ostale vrstnike: glasba, nogomet, igranje v gledališki skupini, prijatelji, živali ... Slabovidnost in naglušnost sta lahko problem, ampak udeleženci delavnice so dokazali, da znajo to posebno potrebo obrniti v marsikatero pozitivno izkušnjo, čeprav so zaradi svojega položaja ali ovire v primerjavi z vrstniki prikrajšani.

"Sem Leon. Star sem 18 let. Sem slaboviden in zaradi tega imam večih težav z vključevanjem v družbo videčih. Tistim, ki me sprejmejo v svojo družbo, po mojem ni žal, saj sem zelo komunikativen ... in obožujem nogomet!" *

Iz rokavov, torb in z interneta so nato udeleženci potegnili svoje slike, ki so jih uredili v digitalno projekcijo. Poigrali smo se z efekti in prehodi med slikami ter pripravili podnapise. Zadnji del je bil snemanje zvoka, pri katerem so udeleženci ugotovili, da ni tako lahko prebrati in posneti svojo zgodbo. Ampak po nekaj poskusih in zapletih jezika je vsem uspelo. Sledilo je še nekaj kozmetičnih popravkov in "happy end" ... >>>

”Sem Tomaž, star sem 20 let, prihajam iz Cerknega. Prihajam s kmetije, kjer imamo veliko živali: mačke, pse, bike. Rad imam živali.” *

Na koncu je napolnil čas za naš mali filmski festival z digitalnimi zgodbami iz vsakdana mladih z manj priložnostmi. Ogledali smo si vse zgodbe, tudi posebno zgodbo ekipe EURO<26.

”Sem Danijel. Imam punco z imenom Manja in jo imam zelo rad. Ukvarjam se s plezanjem, z Manjo pa hodiva tudi v gledališče, kjer nastopava v gledališki skupini Taka Tuka.” **

* Ajet, Leon in Tomaž so dijaki iz Zavoda za slepo in slabovidno mladino.

** Danijel in Manja živita v stanovanjski skupnosti Zavoda za gluho in naglušno mladino.

Tako se je uspešno zaključila že druga delavnica EURO<26 Digitalne zgodbe. Vse zgodbe si lahko ogledaš v spletni galeriji na www.euro26.si.

IN KAKO NAPREJ?

Pridno spremljaj EURO<26 projekte ... Čisto mogoče je namreč, da se drugo leto takole na jesen, preden gredo medvedje v hibernacijo, spet zgodijo

EURO<26 digitalne zgodbe. Kakšna bo tema, pa, kot se za dobro zgodbo spodobi, za enkrat ostaja skrivnost ...

EURO<26 DIGITALNE ZGODBE

VEČ JE MANJ. HIPNOTIČNI PONAVLJAJOČI SE VZORCI, OLUPLJENI DO SKELETA, SE KAKOR ŠAMANSKO MARMARANJE ZASIDRAJO GLOBOKO V PODZAVEST. ČASOVNO IN PROSTORSKO ZAMAKNJEJE NISTA VEČ IZBIRA, TEMVEČ NEUSTAVLJIVA OMAMNA REALMOST...

V evoluciji vsake glasbene zvrsti se rada zgodita utrujajoče ponavljanje motivov in forme ter skorajda bolezenska samozadostnost. Na tej točki zasičenosti se žanr ponavadi razcepi v podenote in najbrž je rahla kriza elektronske glasbe ob prelomu tisočletja tudi botrovala rojstvu microhousea. Generalno gledano sta kovanje novih zvrsti in predalčkanje nevarno igranje z ognjem. Zavaljo previdnosti bomo zato raje predpostavili, da je microhouse po svoji naravi prej kazalec svojstvene estetike in določenih nazorov kakor razločen, samostojen žanr. Nadaljnje razprave o tem bi zato bile nadvse nekonstruktivne.

Smer, ki je vzkila iz kompromisa med minimal tehno, glitchem in housom, se je polotila tehnike t. i. mikrosamplanja (Akufen). Ekstremno kratki zvočni drobcici človeškega glasu, glasbenih instrumentov, vsakdanjega hrupa ter sintetično pridelanih zvokov služijo kot ogrodje za ustvarjanje prepletenih glasbenih odisejad. Microhouse se je javnosti sprva predstavil zgolj kot krovni izraz za približno ducat nemških producentov, katerih ustvarjalni pristop je močno temeljil na občutku prostora in izostrenosti (Ricardo Villalobos, Superpitcher, Michael Mayer, Dominik Eulberg).

Z žanrske perspektive pa gre v grobem za spekter interpretacij klasičnih čikaških tehnosablon. Zreducirani, valoviti ritmični vzorci, ki se izogibajo pretiranim olupšavam, so se zivali v naša ušesa predvsem po zaslugi založb Kompakt, Perlon, Mille Plateaux in M-nus. Glasbeniki so svojo neomajno zvestobo osnovam house glasbe odločno plemenitili s futurističnimi zaziranjmi v mutirajočo se prihodnost. Rezultat je bil zapeljiv estetski minimalizem (Vladislav Delay, Farben, Matthew Dear).

Microhouse pozornega poslušalca nagrajuje predvsem z užitek dodelanosti glasbenega inženiringa. Gre za zdravo podzvrst, ki je osredotočena predvsem v čistočo in kvaliteto zvoka, česar mnogim ustvarjalcem primanjkuje, ne da bi se tega zavedali. Prijetna in udobna monotonost, gonilna intenzivnost ter vesoljna globlina dajejo glasbi občutek posrmenjanja ritma življenja samega. Zaradi te mimikrije se za prihodnost pričujoče smeri vsekakor ni bati in najbrž ne bo preteklo dosti časa, ko bo mikrosamplanje moč slišati tudi v pop produkcijah.

- ★ wikipedia.org
- ★ allmusic.com

PRIPOROČAMO

★ RICARDO VILLALOBOS

Čilsko-nemški DJ predstavlja enega najmočnejših podpornih stebrov smeri in gibanja, čigar talentirane lovke zadnje čase segajo tudi do temačne otoške dubstep glasbe, predvsem v navezi s Shackletonom. Priporočeni albumi:

- ★ Alcahofa
- ★ Thé Au Harem D'Archimède
- ★ Fabric 36

★ AKUFEN

Pionir mikrosamplanja iz kanadskega Quebeca se je proslavil z izdajo My Way, pri kateri je uporabil več kot 100 različnih samplov iz naključnih trenutkov radijskih predvajanj in iz njih sestavil mojstrovino Deck The House. Priporočena albuma:

- ★ My Way
- ★ Fabric 17

★ FARBEN

Jana Jelineka, vsestranskega elektronskega ustvarjalca, odlikujejo globoke basovske linije in pogostejša uporaba zgodnjih jazzovskih in rockovskih samplov. Priporočeni albumi:

- ★ Stuck
- ★ Starbox
- ★ The Sampling Matters

★ VLADISLAV DELAY

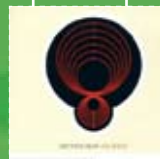
Enigmatičen mlad Finec se ponaša z izredno prefinjenim čutom za toplino in ambientalne prehode, zaradi katerih je dosegel svetovni sloves kot zastavonoša 'novega tehnja'. Priporočeni albumi:

- ★ Entail
- ★ Anima
- ★ Multila

★ MATTHEW DEAR

Teksaški glitcher se poleg ustvarjanja microhousea občasno spogleduje tudi z elektropop smernicami, ki ga znajo v prihodnosti izstreliti med zvezde kova Hot Chip. Priporočen album:

- ★ Asa Breed

PINK

Funhouse

Svoj novi album odpre s spevno nanananana skladbico, naslovljeno s So what in z začetno vrstico "I guess I just lost my husband", ki jo v refrenu začini s "So what, I'm still a rock star". In to v veliki meri napove, kako bo album slišati. Ne le tistega močnega 'attituda', tudi melanholijske in samoironije Pink ne manjka. Vsej njeni ženski moči, rokorskemu obrazu, ki ga kaže svetu, in večni pokončnosti duha pa ostre meje zabriše izlitje srca, bolečine iz dna duše in popolnega šoka ob razpadu ljubezenske zveze. Čeprav je to še vedno Pink, ista, ki se dotakne političnih in socialnih tem, pa je tokrat pogumno zakorakala v osebni svet, se tam utaborila in sedaj izliva svojo dušo bodisi preko celonočnega žuranja bodisi preko neskončnega spraševanja kje, kako in zakaj je šlo med njo in njenim najdražjim vse narobe.

★★★★

★★★★

SNOW PATROL

A hundred million suns

Potem ko so lovili avtomobile in osvojili svet, jih je čakala neprijetna naloga. Posneti album, ki bo nasledil milijonsko uspešnico, ni mačji kašelj. Ali pa morda je. Za snežne patrolje. Medtem ko iz zvočnikov priplešejo prijetne melodije, simpatični ritmi in spremembe ritma ravno takrat, ko jih skladba potrebuje, lahko prisluhneš besedilom ali pa le požvižgavaš ob dobri glasbi. Enajst skladb, ki te ne bodo dolgočasile, pač pa ti ponudile največjo raznolikost in nahranile kar nekaj tvojih lačnih lukenj, ki iz takih ali drugačnih razlogov iščejo glasbeno zapolnjenost, zaokroži album, ki se sprašuje, kaj nas čaka v vesolju. Ne spomni se prav ničesar novega, nanje vplivajo največji bendi sveta in tega ne skrivajo ter hkrati dopuščajo možnost, da se kljub majhnosti počutiš kot del vesolja stotih milijonov sonc.

★★★★

JOHN LEGEND

Evolver

John Legend nam tokrat servira mešanico praktično vsega. Na albumu, ki je dolg kar štirinajst skladb, se je poslužil številnih ritmov, ki kar kličejo k plesu in pozabavanju z boki. Čeprav mu mnogi oboževalci rahlo zamerijo, da se je kar sam poimenoval za legendo (njegov pravi priimek je namreč Stephens), je dejstvo, da je, odkar je legenda, veliko prepoznavnejši. Tako se na albumu postavi ob bok umetnikom, kot so Andre3000, Kanye West, Brandy in Estelle. Zdi se, da mu gredo dueti ali sodelovanja veliko bolje od rok in glasilk kot ostale skladbe, ki se – čeprav nosijo zvoke vseh možnih raznolikih žanrov – sčasoma zlijejo druga v drugo. Obetaven album, ki te bo spravil ali ohranil v dobri volji, a ti več ne bo dal.

★★★★

DIDO

Safe trip home

Gospodična s kristalnim glasom, ki se na trenutke zdi hripav in prehlajen, je prav s tem markantnim zvenom svojih glasilk postala prepoznavna po zemeljski obli. Britanka je pred kratkim izdala svoj tretji album v devetih letih, kar hitro nakazuje na njeno nezaletavost. Na prvem je bila zaljubljena in zadovoljna, na drugem pravkar spet samska, na tretjem pa je še najbolj prisotna žalost ob izgubi očeta, ki je umrl pred dvema letoma. Ni se poslužila pre mnogih elektronskih učinkov, pač pa se je raje prepustila orkestriranim melodijam, ki melanholično spremljajo njene pripovedi. Pesmi, ki govorijo o izgubi ljubezni, bližnjih in stika s svojimi mlajšimi leti in so boleče odkrite, se bodo marsikomu zdele zbrane v tipično didovski ploščo, vendar si zaslužijo, da jih zavrtiš vsaj dvakrat ali trikrat, da jih res razumeš.

ZUNAJ POČASI ŽE POŠTENO DIŠI PO SNEGU IN BURJA ZAPIRA POLKNA, ZAVIJAMO SE V ŠALE IN HAROČAMO ČAJ ALI VROČO ČOKOLADO, VESELIMO SE KOSTANJA IN KUHANEGA VINA, ČAS PA JE TUDI, DA SE STISNEŠ NA KAVČU, SE POKRIJEŠ Z BABIČINO ODEJO IN SE PREDAŠ ZIMSKIM ZGODBAM.

C. J. Sansom: WINTER IN MADRID

Po španski državljanski vojni je Madrid uničen, ljudje so žalostni, strti, sestradani in mnogi brez strehe nad glavo, medtem ko se nemške nacistične sile razpredajo po Evropi. Stara celina je pretresena, ljudje so prestrašeni in na robu z živci, ko čakajo, da se španski general Franco odloči, ali bo sodeloval v vojni ali ne. In v tem času, ko Britansko kraljestvo stoji osamljeno sredi morja, se Harry Brett, ki je na Cambridgeu študiral španščino, že tretjič vrne v Španijo. Prvič je bil tam leta 1931, ko je s prijateljem Berniejem Piperjem, sicer komunistom, odšel na počitnice. Prijatelj je izginil in nihče ni vedel, kam, zato so ga med špansko državljansko vojno leta 1937 Berniejevi starši prosili, naj ga gre poiskat. Ker se je med vojno boril za republikance, so ga Rusi, prepričani, da je vohun, izgnali, pa se je leta 1940 vrnil – dejansko kot vohun britanske skrivne službe. A vohunstvo mu ni po godu, saj mora opazovati svojega prijatelja iz šolskih let, Sandyja, ki zdaj dela v Madridu na britanskem veleposlaništvu, kamor je Harry poslan kot 'prevajalec'. Ves ta čas pa ima skriven namen tudi Sandyjeva punca, nekdanja medicinska sestra Rdečega križa. Trdno je namreč odločena najti svojega bivšega ljubimca, Bernieja Piperja, ki je izginil na krvavih bojnih poljih Jarame.

Steven E. Wilson: WINTER IN KANDAHAR

Že sama misel na Afganistan nam nariše pusto pokrajino, gore in neprehodna območja. Tajik je mlad fant, katerega zgodbo spremljamo v avgustu 2001, le mesec dni pred usodnim napadom na New York. Kaos, ki kmalu zaobjame njegovo deželo, ga odnese naravnost v prve vrste bitke med dvema civilizacijama. Iščeta ga namreč tako CIA kot Al-Kajda, medtem ko se junaški Tajik trudi najti upanje in rešitev za svoje ljudstvo v deželi, kjer se zdi vse vnaprej izgubljeno.

Carol Ann Lee: THE WINTER OF THE WORLD

Zgodba se začne v Londonu z dolgo procesijo ob pogrebu neznanega vojaka leta 1920. Le nekaj mesecev prej pa Alex, tridesetleten mlad novinar, svojo zgodbo pripoveduje kopalcu grobov v Belgiji, ki je uničena od prve svetovne vojne. Leta 1914 je Alex odplul v Francijo za dopisnika in njegov prijatelj mu je v pismu sporočil, da se je kar na hitro poročil s Clare, medicinsko sestro, ki jo je komaj spoznal. Ko jo Alex spozna, se vanjo v trenutku zaljubi in brezupni ljubezenski trikotnik, ki bo prinesel bolečine sredi vojnih polj, se začne odvijati.

70 LETS SVETS
KINCE TVO
ZAPOROZ
ZASUJE

VESELI PRETEPI TROJANCI IN MODROZOBNI VOHUNI

**STROKOVNJAKI NAPROVEDUJEJO, DA BODO
GLAVNA TARČA KIBERGOLJUFOV KMALU
RAVNO MOBILNI TELEFONI.**

SPAM, OGLASI, VIRUSI – PA MEMO NE TUDI NA MOBILNIH

Na žalost res. Z novimi generacijami vsemogočnih telefonov so ti namreč postali že pravi računalniki, na katerih lahko uporabljamo mnoge storitve: od spletnega bančništva, plačevanja, prebiranja mailov do vzdrževanja svojega Facebook profila itd. V telefonu se tako skriva vse več podatkov, s katerimi se lahko goljuf tako ali drugače okoristi. Zato na svoj mobi ne nameščaj aplikacij neznanega izvora in ne odpiraj SMS in MMS-sporočil s neznanih števil. Oglasaševalci in podjetja pa so tudi že ugotovili, da mlade najlažje dosežejo, če jim svojo ponudbo pošljejo neposredno na mobilni telefon. Zato je tvoja telefonska številka dragocen podatek, ki ga ni pametno objavljati na spletu, vpisovati v razne obrazce ipd.

”NE VEM, KAKO MI JE RATAL ZAPRAVIT 80 EVROV ...”

Hm, to se pravzaprav kar hitro zgodi. Sploh če se ti ne da z lupo brati vsega, kar piše v drobnem tisku. Pa je kar treba! Velikokrat namreč ponudniki mobilnih vsebin v najmanjšo možno velikost črk v svetlosivem odtenku skrijejo, k čemu vse se obvežeš, če želiš naročiti kakšno njihovo vsebino (ozadje, igro, melodijo ...).

Po navadi to pomeni, da se včlaniš v njihov SMS-klub, kjer potem vsak mesec prejemaš dodatne vsebine, ki so seveda plačljive. Zavedaj se, da ne plačaš le sporočil, ki jih pošlješ ti, temveč tudi tista, ki ti jih pošljejo oni.

VESELO PRETEPANJE – HAPPY SLAPPING

Z mobilnim telefonom nosimo v žepu tudi fotoaparati in kamero, kar se izkaže za izjemno koristno, če se sam pri nakupovanju znajdeš pred dilemo, ali je jopica, ki jo pomerjaš, kul ali je že “too much”. Ni panike! Se slikaš, pošlješ prijateljici in že ti sporoči svoje mnenje. Manj kul pa je na primer, ko te kdo posname, ko se v kabini preoblačiš, in to potem da na internet. Za snemanje in fotografiranje nekoga, sploh pa za objavo posnetka na netu, je nujno imeti njegovo dovoljenje. V primeru, da gre za posnetek in objavo vrstniškega nasilja (t. i. happy slapping), pa je to že huda oblika mobilnega nadlegovanja, ki je seveda nedopustno.

MODROZOBNI VOHUNI

Se ti je že zgodilo, da je slika, ki si jo prek bluetootha poslal prijateljici, s katero si sedel na kavi, pristala v telefonu koga drugega v kavarni? Ups ... Če imaš bluetooth povezavo neprestano vklopljeno, to predstavlja nevarnosti, kot so kraja podatkov iz mobilnika, nepooblaščen klicanje ali pošiljanje sporočil in prisluškovanje pogovorom. Če “modrega zoba” ne potrebuješ, ga imej raje izklopljenega.

Več o varni rabi mobilcev si preberi na www.safe.si.

ODPRTA KODA NE STIŽE +1P0

ODPRTA KODA SE NAVEZUJE NA VSA PODROČJA ČLOVEKOVEGA BIVANJA IN USTVARJANJA. TAKO NPR. OBSTAJAJO ODPRTA VLADA IN POLITIKA, ODPRTA GLASBA IN FILM PA TUDI UMETNOST NA SPLOŠNO (CC, COPYLEFT), ODPRTO IZOBRAŽEVANJE IN ŠE KAJ. KLJUB TEMU, DA JE VSE TO OBSTAJALO, ŠE PREDEN JE ČLOVEK SPLOH ZAČEL RAZMIŠLJATI O RAČUNALNIKIH IN PROGRAMSKI OPREMI ZANJE, PA IZRAZ ODPRTA KODA IZHAJA PRAV IZ RAČUNALNIŠTVA. PA POGLEJMO NJENO PESTRO ZGODOVINO.

SVETLI ZAČETKI IN TEMNI SREDNI VEK

V 60-ih letih prejšnjega stoletja je z IBM-ovimi računalniki prišla programska oprema, ki je bila prosta in odprta, da jo spreminjajo, izboljšujejo in si jo delijo med sabo. Pojavile so se skupine uporabnikov, npr. **SHARE** (uporabniki IBM 701) in **DECUS** (uporabniki Digital Equipment Corporation). Uporabljali so **Unix**, katerega zgodnje verzije so bile proste.

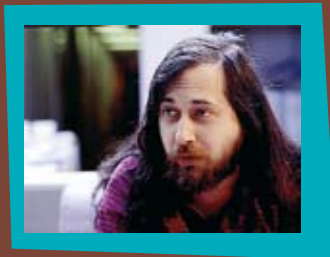
V 70-ih pa se je situacija spremenila. Proizvajalci programske opreme so začeli vsiljevati razne omejitve preko copyright sistema in pojavila se je lastniška/licenčna programska oprema. Tudi Unix je šel to pot, kajti proizvajalec AT&T je želel z njim služiti. Tako je postala vsa programska oprema licenčna in je ni bilo dovoljeno spreminjati, kar je bilo onemogočeno tudi z nedostopnostjo kode.

UPOR IN NOV ZAČETEK

Konec 70-ih in v začetku 80-ih pa se je začelo veliko delati na osvoboditvi programske opreme. Pojavita se dve veji, povezani s prostim programjem. Na eni strani **GNU** (Gnu is Not Unix, www.gnu.org) in **FSF** (Free Software Foundation, www.fsf.org) z Richardom Stallmanom na čelu. Želeli so razviti prosti in tudi prosto dostopen operacijski sistem, podoben Unixu, z vsemi orodji, potrebnimi za delo. Unix je bil v tistih časih vsakdanjik vseh računalničarjev.

Na drugi strani pa se je začelo izboljševanje Unixa na univerzi Berkeley v Kaliforniji. Rezultat tega dela je postal znan kot **BSD** (Berkeley Software Distribution, www.bsd.org). BSD je bil nekaj časa še vedno pod licenco AT&T-ja in zato nedostopen javnosti.

Hiter razvoj OS-projektov je bil takrat omogočen s pomočjo USENET-a, ki se je pojavil leta 1980. USENET je namreč zelo poenostavil komunikacijo razvijalcev med sabo. Vzporedno se je razvijal še en pomemben OS-projekt – **TeX** (izgovorjava: teh, www.tug.org, www.ctan.org), ki ga je razvijal Donald Knuth. TeX je sistem za stavljenje (typesetting system), pripravo dokumentov, oblikovanje knjig ...

Leta 1989 se pojavi prva odprtokodna licenca **GNU GPL** (General Public Licence), ki je definirala pogoje dela s prosto odprtokodno programsko opremo in širjenje le-te. Vzporedno z GNU GPL pa se pojavi tudi licenca **BSD**. Ta licenca je BSD sprostila primeža AT&T-jeve licence in ga dala na voljo vsem.

POSPEŠIMO KORAK

Največji skok je prosta programska oprema doživela leta 1991. Takrat je finski študent Linus Torvalds začel z razvojem jedra operacijskega sistema **Linux** (www.linux.org), ki je zelo hitro pritegnil kopicu prostovoljnih razvijalcev. Projektu GNU je do delujočega operacijskega sistema manjkalo ravno jedro, sam Linux kot golo jedro sistema pa je brez ustreznih orodij za delo neuporaben. Zato sta GNU in FSF Linux posvojila. Nastal je prvi popoln prosti odprtokodni operacijski sistem, imenovan **GNU/Linux**, čez leto pa se je pojavila prva popularna distribucija GNU/Linux-a – **DEBIAN** (www.debian.org), ki jo je Ian Murdock začel leta 1993. Tudi različne verzije BSD-ja so se začele razvijati naprej (kljub tožbam s strani AT&T).

Odprtokodna programska oprema je postala vedno bolj popularna z razmahom interneta in internetnega poslovanja v poznih 90-ih. Apache je postal in še danes ostaja najpopularnejši HTTP-strežnik. Zaradi napačnega razumevanja termina Free Software in da bi lažje pritegnili tudi komercialne izdelovalce programske opreme, so leta 1998 ustanovili Open Source Initiative – **OSI** (www.opensource.org). OSI se je zavzemal za preimenovanje Free Software v **Open Source Software**. Ljudje so si namreč besedico FREE razlagali kot zastoj, ne kot prost/

svoboden (FREEdom). Definirali so pogoje, ki jih mora programska oprema izpolnjevati, da se lahko imenuje "odprta", in začeli zbirati ustrezne odprte licence.

Za navadne uporabnike so pomembni še trije mejniki odprtokodne programske opreme. Prvi je leta 1996 začet projekt Matthiasa Ettrichta KDE (www.kde.org) in kot njegova posledica **Gnome** (www.gnome.org). Oboje sta namizni okolji, začetni z namenom poenotenja izgleda namizja na računalniškem zaslonu. Drugi mejnik je odločitev Sun Microsystems-a, da izda StarOffice pod GNU LGPL (malo bolj omejena verzija GNU GPL). Iz te poteze se je razvil **OpenOffice** (www.openoffice.org), kompleten prosto dostopen in odprtokoden pisarniški paket. Tretji pomemben projekt pa je **Mozilla** (www.mozilla.org). Mozilla je nastala iz leta 1998 sproščene kode Netscape Communicator-ja. Mozillin najbolj znan produkt je spletni brskalnik **Firefox**.

V zadnjih letih je začela odprta koda dobivati zagon. Veliko k temu prispeva pojav uporabnikom prijaznih distribucij Linuxa. Ena takih je **Ubuntu** (www.ubuntu.org), ki je ena najprijaznejših. Veliko pomeni tudi sprejem odprtih standardov, o katerih je bilo govora v prejšnji številki revije, in vedno hujša borba proti piratstvu.

LEPE ŽELJE ZA PRIHODNOST

Zelo verjetno je tudi, da je večina med nami vsaj enkrat uporabila odprtokodni program in je vedno več takih, ki verjamejo v odprtokodnost programske opreme. Čeprav je ne razvijajo svetovne korporacije, ampak ljudje, kot sva jaz in ti, ki imajo seveda ustrezno znanje, se pogosto izkaže za enakovredno ali celo boljše, kot je licenčna. Zato ji zaželimo veliko uspeha na nadaljnji poti in ji pomagajmo s širjenjem vedenja in znanja o njej.

Odprta koda ne grize. Ne boj se je. Tudi v Kiberpipi (www.kiberpipa.org) ne grizejo. Imajo veliko znanja o odprtokodni programski opremi in ga z veseljem delijo s tabo. V Kiberpipi si lahko ogledaš tudi stalno razstavo Računalniškega muzeja. Zate so "odprti" vsak delovni dan od 10–22 ure.

ŠKRIPAJOČ KLIČA IN ODKRIVA

SE ŠE SPOMNIŠ STRICA IZ
MLADOSTI, KI JE Z DVEMA
UKRIVLJENIMA KOVINSKIMA
PALICAMA NAŠEL DOMNEVNO
VODO POD ZEMLJO? ALI PA
ZGODBIC O KLIČANJU DUHOV S
POMOČJO NAPISANE ABECEDNE
IN KOZARCA, KI SE JE "SAM
OD SEBE" PREMIKAL PO ČRKAH
IN TAKO SPOROČAL BESEDE
ONSTRANSTVA?

Žalostno in smešno dejstvo – ljudje še vedno verjamemo v nesmisel, za katerega razlaga obstaja že preko 150 let. Tudi moderni šarlatani, ki se skrivajo za različnimi ezoteričnimi novodobnimi "doktorskimi nazivi", še vedno uporabljajo omenjene metode in ljudem na otročji način "dokazujejo" prisotnost škrtakov.

PARANORMALNO ALI IDEOMOTORIČNO?

Znanstveni vzrok za vse te "paranormalne" pojave se imenuje ideomotorični oz. ideokinetični odziv. In ta pojav je normalen za vsakega človeka. Ideomotorični odziv je, preprosto povedano, nehoteni mišični gib, ki ga povzroči človek sam, ne da bi se tega zavedal in opazil. Povzroči ga zaradi določenega pričakovanja, sugestije ali predsodkov. Ta pojav so odkrili že na začetku 19. stoletja, termin "ideomotorično gibanje" pa je prvi objavil psiholog William B. Carpenter leta 1852.

S tem so bili naenkrat razloženi številni "fenomeni", ki so begali ljudi. Iskanje vode z bajalico (dowsing), uporaba nihala (pendulum), premikanje mize (table-tipping), Ouija board (deska z abecedo in kozarcem ali ploščico; slovensko: naprava za klicanje duhov) in še kaj – vse je prav lepo znanstveno razložljivo.

POSLASTICA ZA SKEPTIČNI UM: MIZE, NJE DUHOV NJE MRZLE VODE

NE VERJAMEM!

Zastavimo si preprosta vprašanja ... Zakaj se tista miza na Koroškem, ki bega veliko Slovencev, ne premika sama od sebe? Zakaj je potreben človeški kontakt? Zakaj je za delovanje Ouija boarda potrebno držati kozarec? Nekateri bi seveda imeli odgovor tudi na to. Verjetno v stilu, da je za premik potrebna tudi človekova energija ali pa da duhovi in druge "pravilčne" sile delujejo preko ljudi na dotično mizo. Hmm, a res? Nekako se lahko strinjam – da, za premik mize je potrebna človekova energija, in to predvsem kinetična. Brez različnih ezoteričnih primesi.

Najlažje boš to ugotovil sam. Poišči daljšo vrvico in nanjo obesi težji predmet (ključ ali težji prstan sta idealna). Preizkusil boš misteriozno moč nihala, koristnega za vse vrste "uporabnih" stvari – od ugotavljanja spola še nerojenega otroka pa do komunikacije z angeli in praviljnicami bitji. Nihalo ustvarjeno? Akcija! Udobno se namesti. Nihalo primi za vrvico, utež naj prosto visi, dokler se ne umiri. Prepričaj se, da se lahko tvoja celotna roka prosto giblje. Sedaj pa se osredotoči na utež nihala. V svojih mislih ji zapovej, da naj se začne premikati naprej in nazaj. Vsa tvoja pozornost naj bo usmerjena v premikanje nihala. Zavedaj se, da se nihalo ne bo premaknilo, če se že prej odločiš, da zadeva ne bo delovala. Bodi potrpežljiv

in pričakuj premik nihala. Ko ti uspe, zapovej nihalu stop. Nato poskusi še v drugo smer – levo in desno. Še v smeri urinega kazalca in tako naprej. Zabavna zadeva, ni kaj.

MODERNI ČASI

Mnogi ezoterični šarlatani izkoriščajo ideomotorični princip. Znanec mi je pred kratkim demonstriral, kaj mu je pokazal njegov "duhovni vodja" – kako se lahko roke premikajo same od sebe! In demonstracija je bila tipično ideomotorično gibanje. Mnogi ljudje pa ta princip prakticirajo, ker res verjamejo v nenaravno dogajanje – vendar se nihalo, miza ali pa Ouija board ravna po njih samih, škratkov žal ni prisotnih. Ljudje sami vedo odgovore (ali pa pričakujejo določen odgovor) na vprašanja, ki jih zastavljajo mizam in nihalom. In tako jim ta predmet odgovori tisto, kar želijo slišati.

